

8) MANDATUM

VASTUULLISEN SJOITTAMISEN KATSAUS 2023

MARKKINOINTIMATERIAALIA

Tutustu aina ennen lopullisen sijoituspäätöksen tekoa sijoituskohteen virallisiin asiakirjoihin. Tarkempaa tietoa kestävyysriskien ja kestävyystekijöiden huomioimisesta sijoitustoiminnassa löydät Mandatum verkkosivuilta ja tuotekohtaisesta dokumentaatiosta. Mandatum Asset Management Oy toimii Mandatum-konsernin salkunhoitajana sekä sisaryhtiönsä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön vakuutusasiamiehenä. Sijoitussidonnaiset vakuutukset myöntää ja sijoituskorit omistaa Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö.

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	3	Vastuullisen sijoittamisen organisointi ja tehtävänjako	14	Vastuullisen kiinteistösijoittamisen kohokohdat 2023	44
Vastuullisen sijoittamisen kohokohtia 2023	6	Sijoitusten ilmastovaikutusten arviointi	15	GRESB 2023 -tulokset	45
Hyvät arvosanat YK:n vastuullisen sijoittamisen arvinnoinnissa	7	VASTUULLISUUS ERI OMAISUUSLAJEISSA 2023	19	Ympäristösertifikaattien määrän kasvu	46
VASTUULLINEN SIOJITTAMINEN MANDATUM-KONSERNISSA	8	Tiivistelmä Mandatumin lähestymistavoista eri omaisuusluokkien vastuullisuuteen	20	OTA YHTEYTTÄ	47
Vastuullisuus on jatkuvaa kehitystyötä	9	Allokaatio tuotteet	22		
Vastuullisen sijoittamisen politiikan päivitys 2023	9	Lainasijoitukset	25		
Katsaus sääntelyyn vuonna 2023	10	UI-Mandatum AM Senior Secured Loan Fund	27		
Yleiset periaatteet vastuulliseen sijoittamiseen	11	Private Debt -sijoitukset	29		
Sijoituskohteiden vastuullisuustekijöiden analysointi	11	Private Debt -vastuullisuuskyselyn 2023 tulokset	31		
Vaikuttavuuden arviointi	11	Pääomasijoitukset	33		
Sijoitusten vastuullisuustekijöiden seuranta	11	Osakesijoitukset	36		
Vaikuttaminen joko suoraan tai yhteisvaikuttamisen kautta	12	Hallintokäytännöt osana osakesijoitusten vastuullisuusanalyysiä	39		
Säännöllinen vastuullisuusraportointi ...	12	Joukkovelkakirjalainasijoitukset	40		
Poissulkukriteerit ja rajoitukset uusille sijoituksille	12	Kiinteistösijoitukset	42		
		Mandatumin kiinteistövarallisuus lukuina	43		

1

JOHDANTO

MANDATUM

Mandatum on rahan ja hengen erikoisosaimisen yhdistävä merkittävä finanssipalvelujen tarjoaja. Yhtiö tarjoaa asiakkailleen laajan valikoiman palveluita kattaen omaisuuden- ja varainhoidon, säästämisen ja sijoittamisen, palkitsemisen ja sitouttamisen, eläkeaikaan varautumisen sekä henkilövakuuttamisen.

Mandatum Oyj on vakuutusomistusyhteisö, joka harjoittaa liiketoimintaansa tytäryhtiöidensä kautta. Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö (Mandatum Life) tytäryhtiöineen tarjoaa yksityis- ja yritysasiakkailleen varainhoidon, palkitsemisen, eläkevarautumisen ja henkilövakuuttamisen palveluita.

Mandatum Asset Management Oy (MAM) tytäryhtiöineen on sijoituspalveluyritys, joka yhdistää rahastoliiketoiminnan, täyden valtakirjan- ja konsultatiivisen varainhoidon palvelut sekä omaisuudenhoitopalvelun.

Mandatumin huhtikuussa 2024 julkaistussa vastuullisuusraportissa 2023 kerrotaan lisää yhtiön vastuullisuuden avaintiedoista sekä vuoden aikana toteutetuista vastuullisuustoimista ja -tuloksista. Raportti on kirjanpitolain 3a luvun 5 pykälän mukainen selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista ja se on laadittu Global Reporting Initiative (GRI) -standardien mukaisesti.

mandatum.fi/vuosi2023 →

JOHDANTO

Vuonna 2023 vahvistimme vastuullisen sijoittamisen toimintojamme ja vaikutustyötämme eri omaisuuslajien sijoitusprosesseissa.

Kestävä kehitys on Mandatumissa osa sijoitustoimintaa ja se huomioidaan taloudellisten näkökohtien rinnalla sijoituspäätöksiä tehdessä. Mandatum on sitoutunut huomioimaan sijoitustensa taloudelliseen, sosiaaliseen ja ympäristövastuuseen liittyvät seuraukset. Tässä katsauksessa kerromme vastuullisesta sijoittamisesta Mandatum-konsernissa (Mandatum Oyj tytäryhtiöineen, jäljempänä myös ”Mandatum”) vuonna 2023. Mandatum-konsernin sijoitustoiminnan yksi keskeisistä painotuksista on ilmastonmuutoksen torjuminen, ja se pyrkii osaltaan hillitsemään ilmastonmuutosta ja tukemaan vihreää siirtymää.

Sijoitustoiminnassa olemme olleet varsin selektiivisiä korkotasolle herkille toimialoille, ja esimerkiksi uusiutuvan energian yhtiöiden osakekurssit ovat heiluneet voimakkaasti ennen ja jälkeen pandemian ajan. Voimakas korkojen nousu on painanut näiden toimialojen yhtiöiden arvostustasoja viimeisen kahden vuoden aikana, mikä on heijastunut heikkona osakekurssikehityksenä. Tätä kir-

joitettaessa yhtiöiden arvostustasot alkavat olla jälleen realistisemmalla pohjalla, mikä tarjoaa paremman mahdollisuuden sijoittaa tähän pidemmän aikavälin teemaan.

Mandatum saavutti YK:n vastuullisen sijoittamisen arvioinnissa (UN PRI) hyvät arvosanat ja ansaitsi vähintään neljä tähteä viidestä useimmissa kategorioissa. Arvioinnin mukaan Mandatum on onnistunut erinomaisesti etenkin vastuullisuusnäkökulman integroimisessa suorien yrityslainojen ja rahastomuotoisina toteutettavien kiinteistö-sijoitusten sijoitusprosesseihin. Arviointi koskee vuotta 2022.

Ulkoisten rahastojen ESG-prosessia uudistettiin vuonna 2023 kehittämällä kohdemanagereille suunnattua palauteraporttia entistä kattavammaksi. Räättälöidyllä palautteella tuetaan managerien vastuullisen sijoittamisen kehitystä. Uudistunut palauteraportti sai erinomaista palautetta managerilta, ja myös asiakkaat ovat kokeneet vaikuttamistyön arvokkaaksi. Suorissa osake- ja

korkosijoituksissa jo aiemmin käytössä ollut The Upright Projectin nettovaikutusmalli otettiin käyttöön myös allokaatioratkaisujen salkunhoidossa. Uprightin mallin tavoitteena on mitata laajasti yritysten positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia neljällä eri ulottuvuudella: yhteiskunta, ympäristö, terveys sekä tieto ja osaaminen.

Vuonna 2023 Mandatumin allokaatioratkaisuiden hiili-intensiteetti on ollut edeltävää vuotta 31 prosenttia pienempi*. Niissä on käytetty kattavasti myös Mandatumin omia sijoitustuotteita. Mandatumin suorat kiinteistö-sijoitukset ja Mandatum AM AIFM Oy:n (”Mandatum AM AIFM”) hallinnoima Erikoissijoitusrahasto Mandatum AM Suomi Kiinteistöt II ovat osallistuneet Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB) -vastuullisuusarviointiin vuodesta 2019 lähtien. Mandatum AM Suomi Kiinteistöt II noudattaa SFDR:n artiklan 8 mukaisia kestävyttä koskevia tiedonantovelvoitteita. Vuonna 2023 molemmat salkut saavuttivat GRESB-tuloksissa tavoitteiden mukaisesti

neljä tähteä ja saivat jälleen myös Green Star -maininnan. Lisäksi portfolioiden sertifiointi-astetta nostettiin. Rahastomuotoisissa kiinteistö-sijoituksissa MAM pyrkii vaikuttamaan aktiivisesti ulkoisten kumppanien hoitamien kiinteistörahastojen GRESB-raportointiin osallistumista ja on saanut siinä aikaan hyviä tuloksia.

Vastuullisuusnäkökulmat nousivat vuoden 2023 aikana esiin useissa käymissämme asiakaskeskusteluissa, ja toivomme vuoropuhelun jatkuvan myös tulevaisuudessa. Kiitämme myös saamastamme palautteesta, jota hyödyntäen pyrimme kehittämään toimintaamme edelleen.

Lauri Vaitinen

toimitusjohtaja,
Mandatum Asset Management

Sari Rajakangas

Head of Responsible Investments,
Mandatum Asset Management

* Perustuu ISS:n datasta laskettuun keskiarvoon.

VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN KOHOKOHTIA 2023

Private Debt (PD)- ja
European Real Estate (ERE)
-strategioiden ESG-palauteprosessin
uudistaminen: erinomaiset arviot
managereilta

Lue lisää sivulta 29 →

Allokaatoratkaisujen
hiili-intensiteetin lasku 31 %
vuodesta 2022 vuoteen 2023*

Lue lisää sivulta 23 →

Hyvät arvosanat UN PRI:n
vastuullisen sijoittamisen eri
omaisuuslajeja koskevassa
arvioinnissa

Lue lisää sivulta 7 →

MAMin hallinnoimalle kiinteistösalkulle
neljä tähteä viidestä GRESB-arvioinnissa
(Global Real Estate Sustainability
Benchmark) ja Green Star -tunnustuksen

Lue lisää sivulta 45 →

100 % uusiutuvan energian aste
omassa energian hankinnassa
vuoden 2023 loppuun mennessä**

Lue lisää
Vastuullisen kiinteistösijoittamisen katsauksesta →

* Perustuu ISS:n datasta laskettuun keskiarvoon

** Mandatumin sijoituskiinteistöt, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, Erikoissijoitusrahasto Mandatum AM Suomi Kiinteistöt II

HYVÄT ARVOSANAT YK:N VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN ARVIOINNISSA

UN PRI (Principles for Responsible Investment) mittaa allekirjoittaneiden sijoittajien prosessien kehitystä pääosin vuosittain toteutettavalla arvioinnilla. Arviointi kertoo organisaatiolle ja sen eri sidosryhmille, kuinka hyvin YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet toteutuvat organisaation sijoitustoiminnassa omaisuuslajeittain ja missä sijoitustoiminnan osa-alueissa toimintaa kannattaa kehittää.

Uusin arviointi koskee toimintavuotta 2022. Kokonaisuutena MAM saavutti arvioinnissa hyvät arvosanat ja ansaitsi vähintään neljä tähteä viidestä useimmissa kategorioissa. Arvioinnin mukaan MAM on onnistunut

erinomaisesti etenkin vastuullisuusnäkökulman integroimisessa suorien yritysrahojen ja rahastomuotoisina toteutettavien kiinteistö- ja sijoitusprosesseihin.

Oheinen taulukko on tiivistelmä arviointiraportin tuloksista ja esittää tähtiarvosanat (Star Score, 1 = heikoin, 5 = paras) kaikilta osa-alueilta, joilla Mandatumia on vastausten perusteella arvioitu. Mandatum on allekirjoittanut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet vuonna 2011 ja on niiden mukaisesti sitoutunut muun muassa liittämään ESG-tekijät osaksi sijoitusprosessia, toimimaan aktiivisena omistajana ja edistämään vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

TIIVISTELMÄ UN PRI -ARVIOINNIN TULOISTA VUODELTA 2022

Policy Governance and Strategy	★★★★
Indirect - Listed equity - Passive	★★★
Indirect - Listed equity - Active	★★★★
Indirect - Fixed income - Active	★★★★
Indirect - Private equity	★★★
Indirect - Real estate	★★★★★
Direct - Listed equity - Active fundamental	★★★★
Direct - Real estate	★★★
Direct - Fixed income - Corporate	★★★★★
Direct - Fixed income - Private debt	★★★★
Confidence building measures	★★

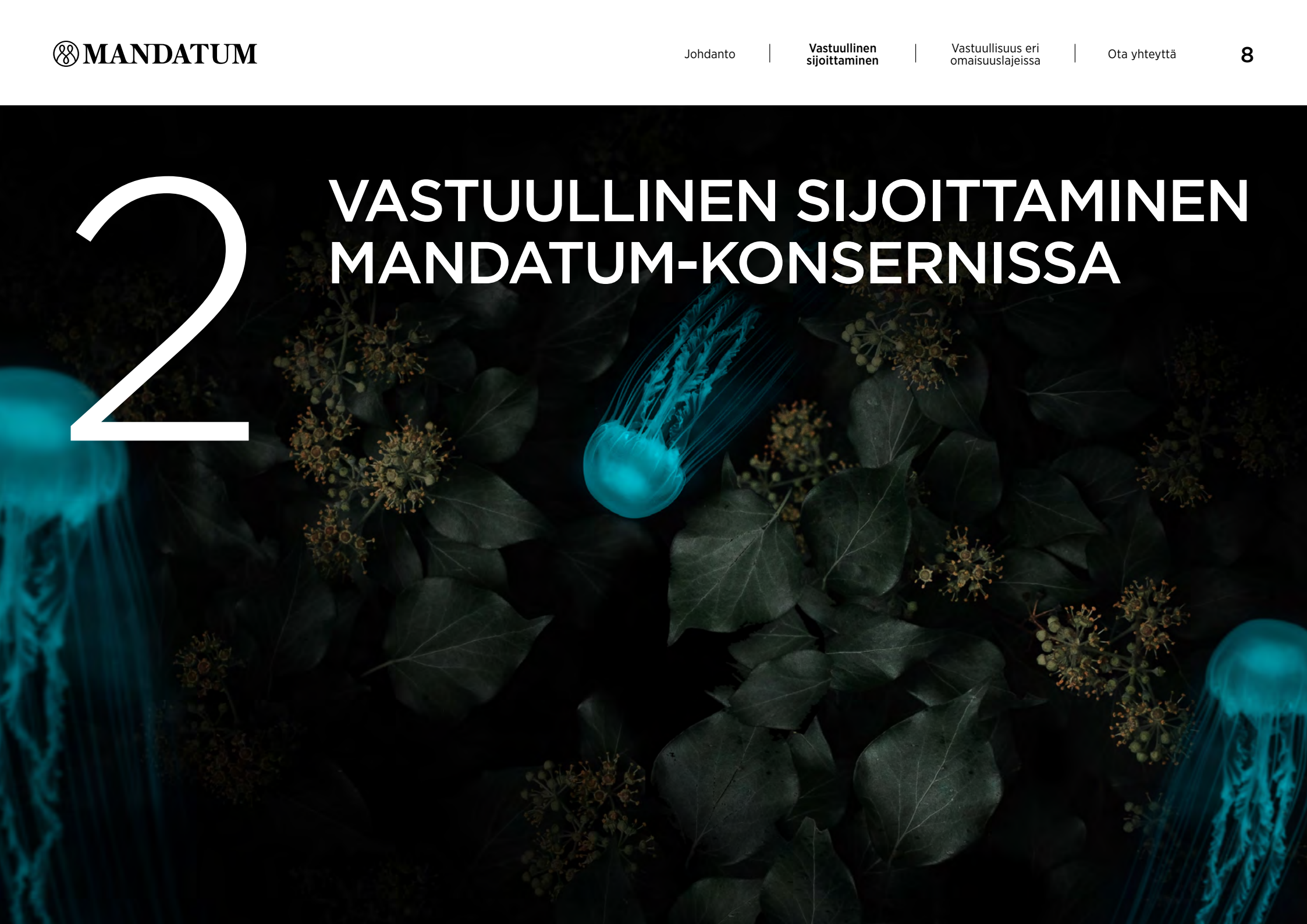
Lue lisää:

PRI:n arviointiraportti →

PRI:n läpinäkyvyysraportti →

2

VASTUULLINEN SIOJITTAMINEN MANDATUM-KONSERNISSA

VASTUULLISUUS ON JATKUVAA KEHITYSTYÖTÄ

Mandatum pyrkii arvioimaan ja hallitsemaan tehokkaasti sijoitustoimintansa kestävyysvaikutuksia sekä pienentämään sijoitustensa hiilijalanjälkeä. Mandatum Asset Management (MAM) on sitoutunut YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (UN PRI).

Vuodesta 2011 lähtien, jolloin Mandatum liittyi UN PRI:n jäseneksi, yhtiöllä on ollut oma vastuullisen sijoittamisen politiikkansa, jonka tavoitteena on ohjata salkunhoitajien ja sijoitustoimintaan osallistuvien henkilöiden päivittäistä toimintaa kestävyysriskien ja -tekijöiden huomioimiseksi. Poliittika kuvaa vastuullisen sijoittamisen periaatteita omaisuuslajeittain ja sisältää vähimmäistason rajoitukset ja poissulkukriteerit, jolloin tuotekohtaisesti voidaan soveltaa myös tiukempaa vastuullisuuskriteeristöä.

Mandatumin vastuullisen sijoittamisen politiikkaan voi tutustua kokonaisuudessaan Mandatumin verkkosivuilla.

Vastuullisen sijoittamisen politiikka →

VASTUULLISEN SIOJITTAMISEN POLIITIKAN PÄIVITYS 2023

Vastuullisen sijoittamisen politiikkaa päivitetään vuosittain. Päivityksen yhteydessä tarkastellaan muun muassa sääntelyssä jo tapahtuneita tai ennakoitavia muutoksia sekä vuoden aikana toteutettuja kehitystoimia sijoitusten ESG-analysissä ja -raportoinnissa. Vastuullisen sijoittamisen politiikka asettaa myös yleisen suunnan vastuullisen sijoittamisen toteuttamiselle Mandatumissa.

Vuoden 2023 päivitys vastuullisen sijoittamisen politiikkaan sisälsi muun muassa tarkennetut kuvaukset vastuullisen sijoittamisen toteuttamiselle eri omaisuus-

lajeissa. Lisäksi se sisälsi uudet kuvaukset vastuullisen sijoittamisen toteuttamiselle Mandatumin allokaatiotuotteissa, rahastomuotoisissa korko- ja kiinteistösijoituksissa sekä suorissa pääomasijoituksissa.

Politiikkaan lisättiin kuvaus Mandatum Lifen tekemästä PAI (Principal Adverse Impacts) -lausunnosta sekä PAI-tarkastelusta tuotetasolla SFDR:n artikla 8 ja 9 mukaisissa sijoitustuotteissa. Sanktioseulontaa päivitettiin asettamalla uudet sijoitukset Venäjälle ja Valko-Venäjälle poissuljetuiksi. Tuote- ja toimialakohtaisten poissulkujen listaa päivitettiin lisäämällä selventäviä ja tarkentavia kuvauksia poissulkukriteereille.

Vastuullisen sijoittamisen politiikan päivitys valmistellaan MAMin ESG-tiimissä yhteistyössä salkunhoidon sekä Legal ja Compliance -tiimien kanssa. Päivitetyn politiikan hyväksyvät Mandatum Oyj:n, MAMin, MAM AIFM:n ja Mandatum Lifen hallitukset ja se sitoo koko Mandatum-konsernin henkilöstöä. Loppuvuodesta päivitettävä politiikka tulee voimaan aina seuraavan kalenterivuoden alussa.

KATSAUS SÄÄNTELYYN VUONNA 2023

Kestävän rahoituksen sääntelyn saralla otettiin jälleen edistysaskelia vuoden 2023 aikana. Finanssialan toimijat ovat soveltaneet kestävän rahoituksen tiedonantoasetuksen (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR) veloitteita tuotteisiinsa ja sijoitustoimintaansa jo keväästä 2021 lähtien, mutta sääntelyn tulkintaan ja tulevaisuuteen liittyy edelleen paljon avoimia kysymyksiä ja epävarmuutta. EU:n tiedonantoasetuksen keskeisimpiä tulkintakysymyksiä on pyritty selvittämään Euroopan komission ja valvontaviranomaisten antamilla täydentävillä ohjeistuksilla. Tällä hetkellä SFDR:n tulevaisuus on Euroopan komission punnittavana.

Finanssimarkkinoiden ulkopuolella vastuullisuuden sääntelykehys on täydentynyt yritysten kestävyysraportointia koskevalla direktiivillä (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD), jonka myötä vuodesta 2024 alkaen yritysten toiminnan kestävyyttä koskevat raportointivaatimukset tulevat asteittain laajan yritysjoukon sovellettavaksi toimialaan katsomatta. Vastuullisuus tulee säilymään Euroopassa keskeisenä teemana, ja vastuullisuussääntelyn kehittyminen nähdään tervetulleena askeleena oikeaan suuntaan.

Kestävän rahoituksen tiedonantoasetus täydentyi teknisillä standardeilla vuoden 2023 tammikuussa. Tekniset standardit ovat alemman asteista EU-sääntelyä, joka määrittelee SFDR:n tiedonantovelvoitteiden yksityiskohtaisen sisällön ja muodon. Mandatum raportoi muiden finanssimarkkinatoimijoiden tavoin tuotteidensa kestävyysominaisuuksista ensimmäisen kerran teknisten standardien asettamassa määrämuodossa kevään ja kesän 2023 aikana. Lisäksi Mandatum julkaisi henkivakuutusyhtiön sijoitustoiminnan kattavan ilmoituksen sijoituspääöstensä pääasiallisista haitallisista vaikutuksista kestävyystekijöihin. Jatkossa sijoitustuotteiden kestävyysominaisuuksien toteutumisesta ja yhteisötason pääasiallisista haitallisista kestävyysvaikutuksista raportoidaan vuosittain.

Finanssialan valvontaviranomaiset (EBA, EIOPA ja ESMA) julkaisivat loppuvuonna 2023 luonnoksen päivitettyiksi teknisiksi standardeiksi, jotka toisivat muutoksia nykyisiin tiedonantovelvoitteisiin. Standardien voimaantulon aikataulu näyttää kuitenkin epävarmalta, sillä loppuvuodesta Euroopan komissio käynnisti erillisen konsultaation SFDR:n kokonaisuudistuksesta. Nyt

eurooppalaiset finanssialan edunvalvontajärjestöt ovatkin vedonneet komissioon näiden kahden uudelleentarkastelun yhdistämiseksi, jotta markkinatoimijoille pystytään takaamaan oikeusvarmuutta ja ennakoitavuutta nopeasti muuttuvassa sääntely-ympäristössä. Kestävän rahoituksen kehityskulku on vaatinut markkinatoimijoilta ketteriä liikkeitä regulaation vaatimukseen vastaamiseksi, mutta viimeistään nyt kestävyysteemat ovat vakiinnuttaneet paikkansa osana finanssialan toimintaa.

YLEISET PERIAATTEET VASTUULLISEEN SIOJITTAMISEEN

Vastuullisuustekijöiden arvioinnissa noudatetaan samaa periaatetta kuin sijoituskohdevalinnassa; huomio keskitetään suoraan yritykseen ja päätöksen perustana on analyysi yrityksestä sekä sen toimialasta. Vastuullisuusanalyysi on integroitu jokaisen omaisuuslajin sijoituskohdeanalyysiin ja siinä huomioidaan jokaisen omaisuuslajin erityispiirteet, joten vastuullisuusanalyysit eroavat toisistaan omaisuuslajin mukaan.

Mandatumin vastuullisen sijoittamisen politiikka määrittää yhtiön vastuullisen sijoittamisen toimintaperiaatteet ja sitoo koko henkilöstöä. Poliitikassa kuvataan kestävyysriskien ja haitallisten kestävyysvaikutusten torjumiseksi toteutettavien toimenpiteiden vähimmäistaso. Tiettyihin tuotteisiin voidaan soveltaa tiukempia periaatteita ja vaikuttamismenettelyjä. Poliitiikkaa tarkastellaan ja päivitetään vuosittain.

Mandatum hallinnoi noin 11,9 miljardin euron asiakasvarallisuutta vuoden 2023 lopussa.

SIOJITUSKOHTEIDEN VASTUULLISUUSTEKIJÖIDEN ANALYSOINTI

Sijoituskohteiden analysoinnissa otetaan taloudellisten näkökohtien lisäksi huomioon kestävään kehitykseen liittyvät tekijät sekä siihen liittyvät riskit ja mahdollisuudet. Kestävyysriskien olennaisuus vaihtelee kohdeyrityksen toimialan ja liiketoimintamallin mukaan. Kestävyysriskit ovat ympäristöön, yhteiskuntaan tai hallintotapaan liittyviä tapahtumia tai tilanteita, jotka toteutuessaan voivat vaikuttaa negatiivisesti sijoituksen arvoon. Siirtymäriskit viittaavat siihen, miten yritykset onnistuvat sopeuttamaan liiketoimintansa vähähiiliseen ja kestävään talouteen sekä kehittämään toimintaansa suhteessa asiakkaiden ja yhteiskunnan odotuksiin. Myös kohdeyritysten arvoketjuihin liittyvät mahdolliset kestävyysriskit on huomioitava osana sijoituskohteiden analysointia. Sijoituskohteiden analysoinnissa Mandatum pyrkii myös tunnistamaan ja vähentämään oman sijoitustoimintansa haitallisia

vaikutuksia ympäristöön, yhteiskuntaan ja työntekijöihin ja edistämään ihmisoikeuksien toteutumista sekä korruption ja lahjonnan torjuntaa.

VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI

Liiketoiminnan vastuullisuusnäkökulman rinnalle on myös nostettu vaikuttavuuden arviointi. Siinä arvioidaan yhtiöiden positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia sekä näiden nettovaikutuksia laajasti yhteiskuntaan ja ympäristöön. Osassa tuotteista vaikuttavuuden arvioinnin tukena käytetään ulkopuolisen palveluntarjoajan, the Upright Projectin, luomaa mallia, joka pyrkii huomiomaan yhtiöiden positiiviset ja negatiiviset vaikutukset neljän ison kokonaisuuden alla. Nämä ovat yhteiskunta, ympäristö, terveys, sekä tieto ja osaaminen. Uprightin metodologian mukaan nettovaikutuksen korkein mahdollinen arvo on 100 prosenttia, eikä negatiiviselle arvolle ole määritelty alarajaa. Mandatum noudattaa ilmastostrategiassaan kaksinkertaisen olennaisuuden periaatetta. Tämä tarkoittaa, että huomioon otetaan

sekä ilmatoriskien vaikutukset sijoituskohteena olevaan yritykseen että yrityksen vaikutukset kestävyystekijöihin.

SIOJITUSTEN VASTUULLISUUS- TEKIJÖIDEN SEURANTA

Vastuullisuustekijöitä arvioidaan omaisuuslajeittain useiden kriteerien mukaan. ESG-näkökulmasta sensitiivisiä toimialoja sekä kansainvälisten normien ja standardien rikkomuksia monitoroidaan suorissa osake- ja korkosijoituksissa niin ulkoisten palveluntarjoajien kuin yhtiön oman yritysanalyysin kautta. Kansainvälisiä normeja ja standardeja ovat esimerkiksi YK:n Global Compact -aloite, OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, ILO:n kolmikantainen monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa koskeva periaatejulistus, yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet, YK:n suojele, kunnioita ja korjaa -kehysten toimeenpano ja Pariisin ilmastopöytäkirja. Tarkempi kuvaus vastuullisuustekijöiden seurannasta kussakin omaisuuslajissa löytyy Mandatumin

vastuullisen sijoittamisen politiikasta. Mandatum arvioi vuosittain sijoituskohteina käyttämiensä ulkoisten rahastojen kestävyysriskejä saatavilla olevan tiedon pohjalta.

VAIKUTTAMINEN JOKO SUORAAN TAI YHTEISVAIKUTTAMISEN KAUTTA

Olenaisia kestävyysriskejä pyritään tunnistamaan due diligence -vaiheessa, mutta niiden seuranta ja arviointi jatkuvat koko sijoituksen elinkaaren ajan. Yhteistyössä kohdeyritysten kanssa Mandatum pyrkii pienentämään tunnistettuja kestävään kehitykseen ja vastuullisuuteen liittyviä riskejä. Yhteisvaikuttamista käytetään etenkin silloin, kun uskotaan, että yhtiön toimintatapoja voidaan tehokkaasti muuttaa yhdessä muiden sijoittajien kanssa. Se on pääasiassa reaktiivinen keino ottaa kantaa asioihin, jotka ovat jo tapahtuneet.

SÄÄNNÖLLINEN VASTUULLISUUS- RAPORTOINTI

Mandatum julkaisee kahdesti vuodessa vastuullisuusraportit osasta likvidejä omaisuuslajeja sekä Private debt- ja European

Real Estate -ohjelmista. Vastuullisuusraportit sisältävät sijoitustuotteesta riippuen esimerkiksi salkunhoitajan katsauksen, tietoa vastuullisuudesta sijoitusprosessissa, havaitut normirikkomukset ja tuotteen hiilijalanjäljen. Osassa tuotteita raportoidaan vastuullisuusasioista neljännesvuosittain muun taloudellisen raportoinnin yhteydessä. PD- ja ERE-ohjelmista julkaistaan syksyllä vastuullisuusraportin yhteydessä yhteenveto managereille lähetetyn vastuullisuuskyselyn tuloksista. SFDR:n niin sanotun toisen vaiheen vaatimukset tulivat voimaan vuoden 2023 alusta. Tämän myötä Mandatum raportoi artikla 8:n ja 9:n mukaisista tuotteista myös vuosittain erillisellä määräraikaisraportilla muun muassa siitä, kuinka tuotteen edistämät ympäristöön ja/ tai yhteiskuntaan liittyvät ominaisuudet ovat toteutuneet tai missä määrin tuotteen kestävyystavoite on saavutettu.

POISSULKUKRITEERIT JA RAJOITUKSET UUSILLE SIOITUKSILLE

Mandatum on määritellyt niin sanotut sensitiiviset liiketoiminta-alueet, joihin kat-

sotaan liittyvän enemmän kestävyysriskejä ja joiden katsotaan aiheuttavan enemmän haitallisia kestävyysvaikutuksia. Vastuullisen sijoittamisen politiikassa on listattu toimiala- ja tuoteryhmäkohtaiset poissulkukriteerit suorille osake-, joukkovelkakirja- ja lainasijoituksille, joiden on määritetty edistävän ympäristöön tai yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia (SFDR, artikla 8) tai olevan kestäviä sijoituksia (SFDR, artikla 9). Kriteerit toimivat ohjenuorana salkunhoitajille kaikissa omaisuuslajeissa. Tuotekohtaisesti voidaan soveltaa myös tiukempia poissulkukriteerejä. Muissa kuin SFDR:n artikla 9:n mukaisissa tuotteissa voidaan sallia sijoitukset yrityksiin, joiden liikevaihdosta seuraavalla sivulla olevassa taulukossa kuvattuja rajoja suurempi osuus koostuu öljyyn tai kivihiileen liittyvästä toiminnasta, mikäli yhtiö täyttää Mandatumin sisäisiin kriteereihin perustuvat vaatimukset uskottavasta siirtymäsuunnitelmasta kohti kestävämpää liiketoimintaa. Mikäli salkussa oleva sijoituskohde ei enää täytä asetettuja kriteerejä, Mandatum luopuu sijoituksesta kohtuullisen ajan kuluessa ottaen huomioon asiakkaiden edun ja markkinatilanteen.

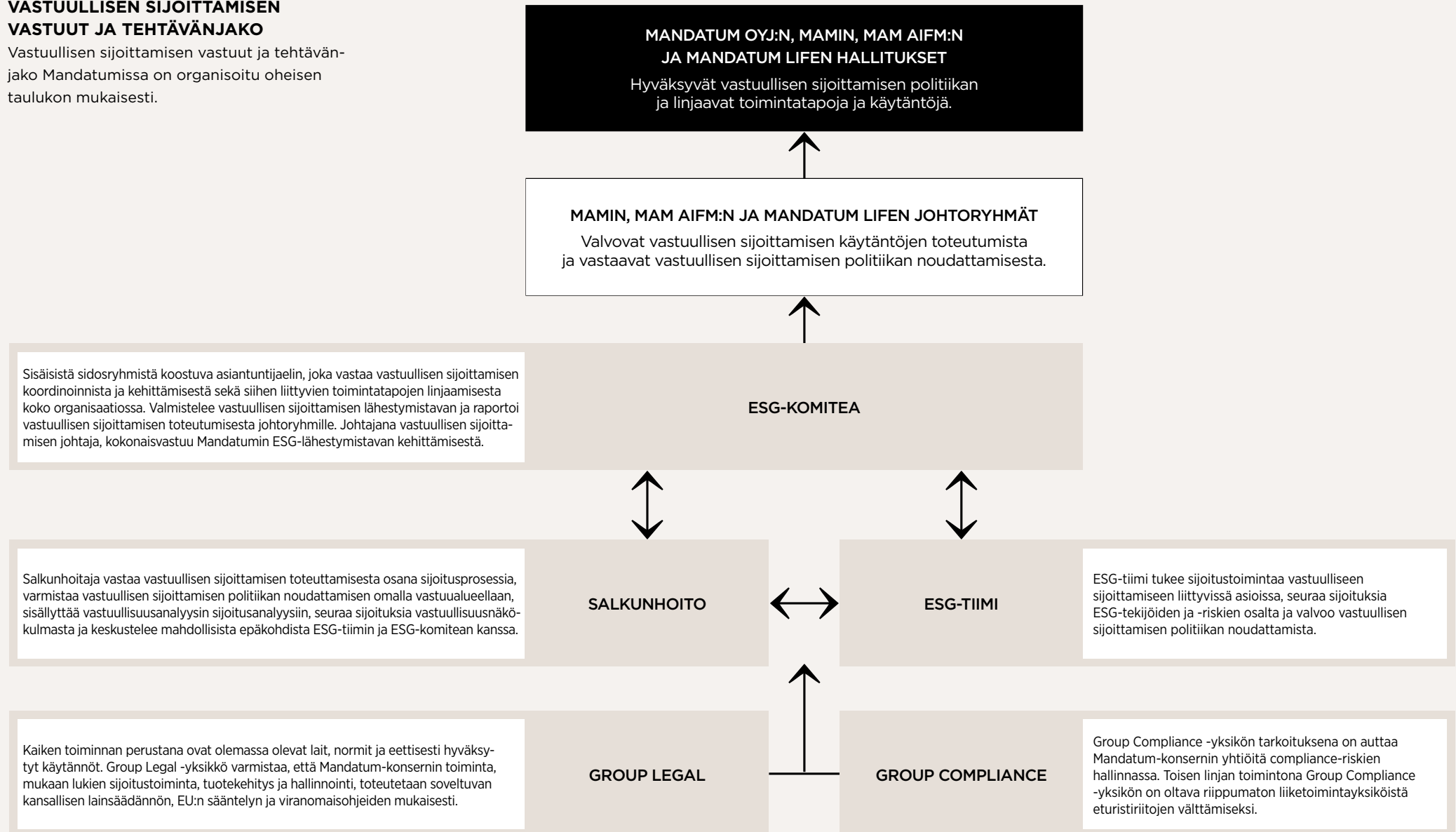
Toimialakohtaisen monitoroinnin lisäksi Mandatum sulkee pois lain mukaan poissuljettavat sijoituskohteet (esimerkiksi kansallisten tai kansainvälisten lakien, kieltojen, sopimusten tai kauppasaartojen perusteella poissuljettavat kohteet). Suoralla liiketoiminnalla tarkoitetaan tuotteiden tai palvelujen valmistusta tai tuottamista. Väliillinen liiketoiminta viittaa tuotteiden tai palvelujen tuottamisen arvoketjun eri osiin, kuten alihankintaan, kuljetukseen tai jakeluun.

Toimiala/tuoteryhmä	Keskeiset riskitekijät	Osuus liikevaihdosta		Kuvaus
		Suora liiketoiminta	Välillinen liiketoiminta	
Nollatoleranssi				
Kiistanalaiset aseet	Maineriskit, sääntelyyn liittyvät riskit	0 %	0 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, jotka saavat liikevaihtoa kiistanalaisten aseiden valmistuksesta, alihankinnasta tai jakelusta. Kiistanalaisiksi aseiksi katsotaan esimerkiksi biologiset, kemialliset ja ydinaseet sekä rypäleaset.
Vähäinen toleranssi				
Kivihiili	Maineriskit, teknologiset riskit, transitioriskit, sääntelyyn liittyvät riskit	5 %	40 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, joiden liikevaihdosta kivihiilen louhinta muodostaa yli 5 % tai jossa kivihiilen louhinnan alihankinnan tai kivihiilen jakelun osuus liikevaihdosta on yli 40 %. Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, joiden liikevaihdosta yli 40 % muodostuu kivihiileen perustuvan energian tuotannosta, ellei yrityksellä ole selkeää strategiaa kestävämpään liiketoimintamalliin siirtymiseksi*.
Tupakka	Maineriskit, sääntelyyn liittyvät riskit, ihmisoikeusriskit	0 %	50 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, jotka saavat liikevaihtoa tupakkatuotteiden valmistuksesta tai joiden liikevaihdosta yli 50 % muodostuu tupakkatuotteiden alihankinnasta tai jakelusta.
Aikuisviihde	Maineriskit, työntekijöiden oikeuksiin liittyvät riskit, ihmisoikeusriskit	0 %	50 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, jotka saavat liikevaihtoa aikuisviihteen tuottamisesta tai joiden liikevaihdosta yli 50 % muodostuu aikuisviihdeollisuuden alihankinnasta tai jakelusta.
Uhkapelit	Maineriskit, hallintoon liittyvät riskit, rahanpesuun liittyvät riskit	50 %	50 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, joiden liikevaihdosta yli 50 % muodostuu uhkapeleistä tai uhkapelien alihankinnasta.
Sotilaskalusto	Maineriskit, sääntelyyn liittyvät riskit	50 %	50 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, joiden liikevaihdosta yli 50 % muodostuu sotilaskaluston valmistuksesta, alihankinnasta tai jakelusta.
Öljy	Maineriskit, teknologiset riskit, transitioriskit, sääntelyyn liittyvät riskit	45 %	45 %	Sijoituksia ei tehdä yhtiöihin, joiden liikevaihdosta yli 45 % muodostuu fossiilisen öljyn etsinnästä, porauksesta, tuotannosta tai jalostuksesta ja prosessoinnista taikka fossiiliseen öljyyn perustuvan energian tuotannosta, ellei yrityksellä ole selkeää strategiaa kestävämpään liiketoimintamalliin siirtymiseksi*.

* Poikkeuksia voidaan tehdä sellaisten yhtiöiden kohdalla, joilla on sisäisiin kriteereihin perustuva uskottava siirtymissuunnitelma. Vastuusalkunhoitaja laatii kohdeyhtiöstä yhteenvetdon, jossa kerrotaan syyt, miksi sitä tulisi pitää siirtymävaiheessa olevana yrityksenä, ja ESG-tiimi ottaa kantaa yhteenvetoon. Sijoitusjohtaja tekee lopullisen päätöksen.

VASTUULLISEN SIOJOTTAMISEN VASTUUT JA TEHTÄVÄNJAKO

Vastuullisen sijoittamisen vastuut ja tehtävänjako Mandatumissa on organisoitu oheisen taulukon mukaisesti.

SIJOITUSTEN ILMASTOVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

ILMASTONMUUTOKSEEN LIITTYVÄ LÄHESTYMISTAPA SIJOITUSTOIMINNASSA

Ilmastomuutoksen torjuminen on yksi Mandatum sijoitustoiminnan keskeisistä painopistealueista. Ilmastomuutoksen ja biodiversiteettikadon torjunnan merkityksestä kertoo ilmiöistä kertyvän tiedon ja sidosryhmien osoittaman kiinnostuksen ohella myös sääntely. Mandatum noudattaa vastuullisen sijoittamisen politiikan mukaisesti kaksoisolennaisuuden periaatetta. Kaksoisolennaisuus ottaa huomioon sekä ilmatoriskien vaikutukset sijoituskohteena olevaan yritykseen että yrityksen vaikutukset kestävyystekijöihin.

Mandatum haluaa olla osa ilmastokriisin ratkaisua analysoimalla sijoitusmahdollisuudet huolellisesti ilmastoon liittyvien kriteerien perusteella. Tietyt toimialat poissulkevan menetelmän lisäksi Mandatum pyrkii löytämään yrityksiä, jotka esimerkiksi tarjoavat teknisiä innovaatioita ilmastomuutoksen hillitsemiseen. Tavoitteena on vähentää altistusta fossiilisia polttoaineita valmistavalle teollisuudelle ja samalla sijoittaa yhtiöihin, jotka tuottavat energiaa uusiutuvista lähteistä tai joilla on

selkeä ja uskottava strategia siirtymiseksi fossiilisista polttoaineista kestävämpään liiketoimintamalliin.

Osana siirtymävaiheessa olevien yritysten arviointia Mandatum arvioi muun muassa yhtiöiden energiatuotannon jakaamaa ja uusiutuvan energian osuutta, suunnitelmia uusiutuvaan energiaan perustuvan liiketoiminnan kasvattamiseksi sekä päästövähennystavoitteita. Tavoitteena on poistaa suorista osake- ja korkosijoituksista kivihiihi (yritykset, joiden liikevaihdosta yli 5 prosenttia perustuu kivihiiheen) vuoteen 2030 mennessä ja öljy (yritykset, joiden liikevaihdosta yli 5 prosenttia perustuu öljyyn) vuoteen 2040 mennessä. Suorissa osake- ja korkosijoituksissa altistusta fossiilisille polttoaineille seurataan kvartaaleittain.

SIJOITUSTEN HIILIJALANJÄLKI

Sijoitusten hiilijalanjälki on yksi keskeisimmistä mittareista sijoitustoiminnan vastuullisuutta mitattaessa.

Vuonna 2023 Mandatum Life julkaisi ensimmäisen SFDR:n mukaisen ilmoituksen pääasiallisista haitallisista kestävyysvaikutuksista* vuodelta 2022. Muiden SFDR:n

soveltamisalaan kuuluvien konserniyhtiöiden valmiutta pääasiallisista haitallisista kestävyysvaikutuksista koskevan ilmoituksen julkaisuun arvioidaan vuosittain yhtiökohtaisesti. Lausunnolla Mandatum Lifen sijoitusten hiilijalanjälki oli 274,86 hiilidioksidiekvivalenttitonnia sijoitettua miljoonaa euroa kohden vuonna 2022. Laskennan muutosten seurauksena vuoden 2022 hiilijalanjälki ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien vastaaviin lukuihin. Hiilijalanjälki on laskettu SFDR RTS -laskentamallin mukaan, ja positoiden vaihtelun huomioon ottamiseksi hiilijalanjälki lasketaan neljännesvuosittain. Vuosiarvo johdetaan neljän vuosineljänneksen keskiarvosta.

Sijoitustuotteen päästöjä voidaan mitata hiili-intensiteetillä. Hiili-intensiteetti kuvaa yrityksen kasvihuonekaasupäästöjä suhteessa yrityksen liikevaihtoon. Yksikköä tCO₂e eli hiilidioksidiekvivalenttitonnia käytetään yhteismitallistamaan sijoituskohteen tuottamat kasvihuonekaasupäästöt. Scope 1 kuvaa kaikkia yrityksen toiminnan seurauk-

kena syntyviä suoria päästöjä ja Scope 2 ostetun ja kulutetun energian tuotannosta aiheutuvia päästöjä. Scope 3 -kategoriaan lasketaan kaikki muut epäsuorat päästöt, jotka aiheutuvat yrityksen toiminnan seurauksena. Sijoitussalkun päästöt lasketaan sijoitetuilla varoilla painotettuna keskiarvona sijoituskohteiden päästöistä. Mandatum julkaisee tasaisin väliajoin hiili-intensiteettilukuja osasta sijoitustuotteistaan sekä esittää tuotteiden hiili-intensiteetin kehittymistä ja/tai hiili-intensiteetin suhdetta valikoituun vertailuindeksiin nähden.

Sijoitusten hiilijalanjälki määritetään käyttäen ISS ESG:n ja Uprightin tuottamaa dataa. Sijoituskohteiden päästötiedot perustuvat lähtökohtaisesti yhtiöiden julkisesti raportoimiin tietoihin ja Carbon Disclosure Projectin (CDP) tietokantaan yhtiöiden päästöistä.

* Mandatum Lifen ilmoitus pääasiallisista haitallisista kestävyysvaikutuksista →

CASE

RAHASTOSIJOITUS TEOLLISUUDEN HIILIDIOKSIDIPÄÄSTÖ- VÄHENNYSRATKAISUJA TARJOAVIIN YHTIÖIHIN

Mandatum teki syksyllä 2023 Mandatum AM Private Equity Opportunities II -sijoituskorista* sijoitussitoumuksen Ara Partners Fund III -rahastoon. Ara Partners on johtava teollisuuden hiilidioksidipäästöihin keskittyvä yhdysvaltalainen rahastomanageri.

Pääkonttoriaan Houstonissa pitävä yhtiö sijoittaa sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa yhtiöihin, jotka toimivat muun muassa kiertotalouden, energiatehokkuuden tai erilaisten ”waste-to-energy”-ratkaisujen parissa. Yhtiö sijoittaa kemikaalien ja materiaalien, ruoan ja maatalouden, energiatehokkuuden ja vihreiden polttoaineiden sekä teollisuustuotteiden ja -palveluiden parissa toimiviin yrityksiin.

”Vastuullisuus ja vastuullinen sijoittaminen näkyvät yhä kasvavissa määrin myös private equity -puolella, mutta vielä valitettavan usein vastuullisuutta ja vaikuttavuutta korostavien strategioiden todelliset vaikutukset jäävät sijoittajan näkökulmasta epäselviksi. Aran osalta kävi hyvin nopeasti selväksi, että strategian positiiviset ympäristövaikutukset ovat helposti nähtävissä sekä mitattavissa”, kertoo sijoituksesta vastannut **Niklas Keränen**.

Aran viimeaikaisiin sijoituksiin kuuluvat muun muassa sijoitus maatalousjätettä modulaarisissa pienen mittakaavan tuotantolaitoksissa hiilidioksidivapaaksi biometaaniksi muuntavaan yhtiöön CycleO:hon sekä sijoitus muun muassa sähköautojen moottoreissa ja tuulivoimaloissa käytettävien magneettien valmistajaan VACiin. Ensimmäinen sijoitus kuuluu Aran luokittelussa prosessiteknologian käyttöönotto -kategoriaan. Kategoriasa sijoitetaan tyypillisesti varhaisemman vaiheen yhtiöön, jolla on teknologia olemassa, mutta laajemman mittakaavan tuotanto puuttuu. Näissä tilanteissa Ara auttaa yhtiötä rakentamaan teknologian ympärille isomman mittakaavan liiketoimintaa. Jälkimmäinen sijoitus kuuluu Aran luokittelussa kategoriaan hiilidioksidipäästövähennysten mahdollistaja, mikä tarkoittaa, että yhtiö on keskeisessä osassa vihreässä siirtymässä, mutta positiiviset ympäristövaikutukset näkyvät hieman epäsuoremmin.

* Mandatum AM Private Equity Opportunities II -sijoituskori noudattaa SFDR:n artiklan 8 mukaisia kestävyyttä koskevia tiedonantovelvoitteita.

Keskimääräinen hiili-intensiteetti Mandatumin sijoitustuotteissa 2021-2023

Tuote	2023		2022		2021	
	Keskimääräinen hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/MEUR)*	Kattavuus (% omistuksista)	Keskimääräinen hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/MEUR)*	Kattavuus (% omistuksista)	Keskimääräinen hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/MEUR)*	Kattavuus (% omistuksista)
European Small & Mid Cap	62	92 %	67	85 %	75	83 %
Global Sustainable Equity	31	99 %	41	98 %	48	97 %
Nordic Active Ownership	18	94 %	23	81 %	-	-
Pohjoismaat Osake	33	100 %	54	100 %	104	74 %
Stamina	62	96 %	86	93 %	88	92 %
Raha Abs	93	19 %	185	31 %	575	31 %
Rahasalkku	101	43 %	126	39 %	418	45 %
Korkosalkku	107	74 %	125	79 %	213	76 %
Nordic High Yield	108	77 %	154	87 %	182	87 %
Mandaatti Laaja Korko	112	48 %	184	39 %	446	47 %
Mandaatti Laaja 25	91	56 %	140	49 %	379	52 %
Mandaatti Laaja 50	76	66 %	112	60 %	309	58 %
Mandaatti Laaja 80	62	77 %	89	74 %	224	65 %
Mandaatti Laaja Osake	58	78 %	82	76 %	215	64 %
Mandaatti Suppea 25	92	59 %	143	50 %	372	54 %
Mandaatti Suppea 50	78	69 %	115	63 %	299	61 %
Mandaatti Suppea 80	65	82 %	95	77 %	211	69 %
Mandaatti Suppea Osake	58	92 %	83	90 %	152	75 %
ML Allokaatio Korko	112	48 %	184	39 %	446	47 %
ML Allokaatio 25	91	56 %	140	49 %	379	52 %
ML Allokaatio 50	76	66 %	112	60 %	309	58 %
ML Allokaatio 80	62	77 %	89	74 %	224	65 %
ML Allokaatio Osake+	58	78 %	82	76 %	215	64 %
ML Eläke	77	56 %	115	50 %	269	50 %
ML Eläke+	58	59 %	82	56 %	169	50 %

* Keskimääräinen hiili-intensiteetti (average carbon intensity) on vaihtoehtoinen tapa mitata sijoitussalkun hiiliriskiä. Hiili-intensiteetissä päästöt suhteutetaan yrityksen liikevaihtoon. Raportoitu luku on markkina-arvopainotettu keskiarvo sijoitusten hiili-intensiteetistä tilanteesta 12/2023. Päästöt sisältävät ns. Scope 1 ja Scope 2 -päästöt eli yhtiön operatiivisesta toiminnasta sekä yhtiön ostamasta energiasta aiheutuvat päästöt. Lähteet: ISS ESG ja The Upright Project. Suorien osake- ja korkotuotteiden luvut vuosilta 2022 ja 2021 on päivitetty parantuneen datansaataavuuden vuoksi. Tuotteet ovat Mandatum Lifen myöntämiin vakuutuksiin liitettävissä olevia sijoituskohteita. Mandatum Nordic High Yield ja Mandatum Stamina Equity Fund ovat rahastoja, muut ovat sijoituskoreja.

KESTÄVÄ RAHOITUS

Mandatum seuraa aktiivisesti Euroopan komission kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman etenemistä ja kestävän rahoituksen sääntelykehukseen liittyviä hankkeita. Kestävä rahoitus tarkoittaa ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvien näkökohtien huomioon ottamista sijoittamista koskevassa päätöksenteossa. Finanssimarkkinatoimijana Mandatum toiminnalle keskeisessä roolissa ovat etenkin kestävän rahoituksen tiedonantoasetus (EU) 2019/2088 (Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR) sekä asetus kestävää sijoittamista koskevasta kehuksesta (EU) 2020/852 (EU-taksonomia). Kestävyystekijöitä muiden ominaisuuksien ohella edistäviä sijoitustuotteita ja kestävinä markkinoituja sijoitustuotteita koskevat laajat tiedonantovelvoitteet. Tällaisten tuotteiden kestävyysominaisuuksista annetaan sijoittajille määrämuotoista tietoa ennen sijoituksen tekemistä ja vuosittaisella raportoinnilla sijoituksen elinkaaren aikana.

SFDR

Tiedonantovelvoitteita asettavan SFDR:n tavoitteena on mahdollistaa vertailukelpoinen ja läpinäkyvä tiedonsaanti rahoitustuotteiden kestävyysominaisuuksista, haitallisista kestävyysvaikutuksista ja kestävyysriskeistä. SFDR edellyttää tuotteiden luokittelua

kolmeen eri kategoriaan (artiklat 6, 8 ja 9) sen mukaan, minkä tasoisia tiedonantovelvoitteita tuotteet noudattavat. Jos tuotteelle asetetaan kestävä sijoitustavoite, kestävyysseikoista tulee antaa huomattavasti enemmän tietoa verrattuna tuotteeseen, jolle ei ole määritetty erityisiä kestävyysominaisuuksia. Tuotekohtaisten kestävyysominaisuuksien lisäksi finanssimarkkinatoimijoilla on velvollisuus antaa myös yhtiö- tai konsernitason tieto sijoitustoiminnan kestävyteen liittyvistä näkökohdista.

SFDR tuli sovellettavaksi maaliskuussa 2021, mistä lähtien finanssialan toimijat ovat olleet velvoitettuja kertomaan sijoitustoiminnan ja rahoitustuotteiden kestävyysriskeistä ja siitä, miten haitallisia vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan on huomioitu. Tiedonantoasetusta täydentävät toisen vaiheen alemman asteiset säädökset, niin sanotut tekniset standardit (Regulatory Technical Standards, RTS) tulivat voimaan tammikuussa 2023. Tekniset standardit määrittävät kestävyystiedonantojen sisällön SFDR:n velvoitteita tarkemmalla tasolla. Standardit sisältävät muun muassa määrämuotoiset lomakkeet artiklojen 8 ja 9 mukaisten tuotteiden kestävyystiedoille. Mandatum on julkaissut verkkosivuillaan tuotekohtaisten tietojen lisäksi kestävyysris-

keihin liittyvät toimintaperiaatteet ja henkivakuutusyhtiön sijoitusportfoliota koskevan ilmoituksen sijoitustoimintansa pääasiallisista haitallisista vaikutuksista kestävyystekijöihin.

Artiklan 9 mukaisella tuotteella on oltava mitattava kestävyystavoite, jonka saavuttamisesta on raportoitava sijoittajille vuosittain. Myös artiklan 8 mukaisissa tuotteissa on oltava selkeä kestävyystekijöitä edistävä strategia, jonka toteutumisesta on raportoitava vuosittain. Valtaosa Mandatum korko- ja osaketuotteista on artiklan 8 mukaisia, eli ne edistävät muiden ominaisuuksien ohessa ympäristöön ja/tai yhteiskuntaan liittyviä tekijöitä. Muista kuin artiklan 8 ja 9 mukaisista tuotteista edellytetään vain vähimmäistason kestävyyttä koskevien tietojen antamista, eikä tällaisille tuotteille ole määritelty erityisiä kestävyysominaisuuksia.

EU-TAKSONOMIA

EU:n taksonomia-asetus tuli voimaan heinäkuussa 2020. EU-taksonomian kuudesta ympäristötavoitteesta kaksi ensimmäistä – ilmastomuutoksen hillintä ja ilmastomuutokseen sopeutuminen – täydentyivät teknisillä arviointikriteereillä vuoden 2022 alussa. Neljä muuta ympäristötavoitetta liittyvät vesivarojen ja

merien kestäväan käyttöön ja suojeluun, kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeluun ja ennallistamiseen. Kesäkuussa 2023 komissio hyväksyi näitä neljää muuta ympäristötavoitetta koskevan delegoidun säädöksen, jota sovelletaan tammikuusta 2024 lähtien. Taksonomia täydentää tiedonantoasetusta määrittelemällä ympäristötavoitteet ja periaatteet sekä asettamalla kriteerit ympäristön kannalta kestäville taloudellisille toimintoille.

Mandatum Life on raportoinut henkivakuutusyhtiön sijoitustoiminnan taksonomikelpoisuutta raportointivuosilta 2021 ja 2022. Taksonomikelpoisuutta koskevassa raportoinnissa tarkastellaan sitä, kuuluuko taloudellinen toiminta taksonomia-asetuksen piiriin. Vuodesta 2023 alkaen vaaditaan raportointia myös taksonomian mukaisuudesta eli siitä, täyttääkö taloudellinen toiminta EU-taksonomian kriteerejä. Mandatum toimintojen taksonomian mukaisuudesta raportoidaan ensimmäistä kertaa toimintavuodelta 2023, ja raportointivuotta koskevat luvut on esitetty Mandatum vastuullisuusraportin liitteessä 2.

3

VASTUULLISUUS ERI OMAISUUSLAJEISSA 2023

TIIVISTELMÄ MANDATUMIN LÄHESTYMIS- TAVOISTA ERI OMAISUUSLUOKKIEN VASTUULLISUUTEEN

KORKOSIJOITUKSET

Joukkovelkakirjalainasijoitukset	Private Debt -sijoitukset	Yrityslainasijoitukset
Mandatumin joukkovelkakirjalainatuotteet painottavat ESG-tekijöiden arviointia sijoitusprosessissaan.	Private Debt -ohjelman SFDR:n* artikla 8:n mukaiset tuotteet edistävät muiden ominaisuuksien ohella ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia.	UI Mandatum AM Senior Secured Loan Fund, artikla 9 -rahaston tavoitteena on muodostaa lainaportfolio, jolla on positiivinen nettovaikutus portfoliotasolla Uprightin nettovaikutusmallilla mitattuna.
ESG-näkökulma auttaa tunnistamaan yhtiöitä, joilla on hyvät menestymismahdollisuudet pitkällä aikavälillä ja myös vähentää portfolion altistusta mahdollisille tulevaisuuden negatiivisille liikevaihto- ja tulosvaikutuksille.	Kattava ESG-kysely osana manageri- ja rahastovalintaa sekä vuosittaista seurantaa.	Nettovaikutuksessa otetaan huomioon neljän ulottuvuuden (yhteiskunta, tieto ja osaaminen, terveys, ympäristö) positiiviset sekä negatiiviset vaikutukset.
Vihreitä ja kestävä kehityksen joukkovelkakirjoja on valikoivasti lisätty osana normaalia sijoitusprosessia.	ESG-tiimi sekä salkunhoitajat tapaavat valittuja managereita, joilla nähdään olevan eniten kehitettävää ESG-asioissa verrattuna muihin managereihin.	Muiden lainatuotteiden tavoitteena on edistää ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyviä ominaisuuksia.
Mandatumin korkotuotteet pärjäävät erinomaisesti Uprightin nettovaikutusarviointissa.	Jatkuva seuranta ja vaikuttaminen managereiden ESG-asioiden kehitykseen tekee Mandatumin lähestymistavasta ainutlaatuisen, minkä managerit kokevat arvokkaaksi.	Lainasopimuksissa on yleistymässä käytäntö, jossa lainan hinta määräytyy ennalta määriteltyjen ESG-tavoitteiden perusteella (ns. ESG margin ratchet).
Sijoitustuotteiden hiilijalanjälki on vuosi vuodelta laskenut.		

* Kestävä rahoituksen tiedonantoasetus (EU) 2019/2088 (Sustainable Finance Disclosure Regulation, "SFDR")

PÄÄOMA-, KIINTEISTÖ- JA OSAKESIJOITUKSET

Pääomasijoitukset	Kiinteistösijoitukset	Osakesijoitukset
Tavoitteena on luoda arvoa auttamalla kohdeyhtiötä kehittämään ESG-käytäntöjään ja seuraamaan niiden toteutumista ja tuloksia.	Kiinteistörahastosijoituksissa vastuullisuusnäkökulman huomiointi muodostaa olennaisen osan sijoitusanalyysia managerien ja rahastojen valinnassa.	Keskeisimmät keinot vastuullisuuden huomioimiseksi ovat vastuullisuus- sekä kestävyystekijöihin liittyvien riskien ja mahdollisuuksien arviointi osana sijoituskohdeanalyysia.
Pyritään löytämään mahdollisuuksia arvonluontiin.	Vastuullisuusohjelmat ja -tavoitteet määritetään portfoliokohtaisesti; keskeistä kaikissa salkuissa on olemassa olevan rakennuskannan muuttaminen vastuullisiksi, ympäristötekijät huomioonottaviksi kohteiksi.	Sijoituspäätöksessä huomioidaan ESG-analyysin lisäksi myös ulkopuolisten palveluntarjoajien, kuten Sustainalyticsin ja ISS ESG:n, tekemät analyysit.
Kestävyysnäkökulma on osana sijoitusprosessia aina sijoituskohteiden analysoinnista irtautumiseen ja sen jälkeiseen aikaan asti.	Vastuullisuustoimenpiteillä tavoitellaan merkittäviä päästövähennyksiä synnyttäen samanaikaisesti kulusäästöjä ja luoden arvoa kiinteistöjen sijoittajille, rahoittajille ja käyttäjille.	Edistetään ESG-datan saatavuuteen vaikuttavia seikkoja, ja seurataan eri palveluntoimittajien tarjonnan kehitystä. Käydään aktiivista dialogia palveluntoimittajien kanssa, pyydetään lisätietoja ja annetaan palautetta, jotta voidaan tuoda esiin näkökulmia liittyen ESG-datan laatuun ja vertailtavuuteen.
ESG-mittarit ja tavoitteet määritetään ja asetetaan tärkeysjärjestykseen yhdessä johdon kanssa.	Edistetään aktiivisesti kiinteistöjen vastuullisuusraportointia (GRESB).	
Aktiivinen ESG-aiheiden työstö hallituksessa, työryhmissä ja vuorovaikutuksessa yhtiöiden johdon kanssa.	Vastuullisuuden toteutumista ja kehitystä seurataan aktiivisesti kohdetasolla sekä ulkoisille managereille toteutettavalla vuotuisella kattavalla MAM-vastuullisuustutkimuksella.	
Sekä yksittäisten kohdeyhtiöiden että koko salkun tarkastelussa hyödynnetään Uprightin nettovaikutusmallia.		

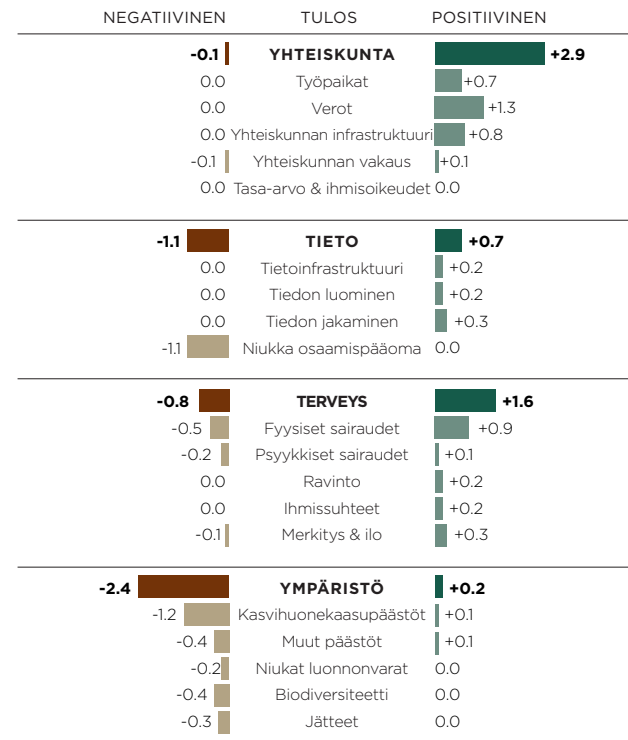
ALLOKAATIO TUOTTEET

Allokaatoratkaisut sijoittavat Mandatumin hoitamiin osake-, korko- ja vaihtoehtoisiin sijoituskohteisiin sekä parhaiden ulkopuolisten salkunhoitajien rahastoihin.

Allokaatoratkaisujen salkunhoidossa otettiin vuonna 2023 käyttöön Upright Projectin nettovaikutusmalli, joka on jo aiemmin ollut käytössä suorissa osake- ja korkosijoituksissa. Mallia hyödynnetään allokaatoratkaisujen ulkoisten rahastojen ja ETF:ien vaikutusten arvioinnissa osana sijoitusta edeltävää vastuullisuusanalyysia sekä monitoroinnissa sijoituksen elinkaaren aikana.

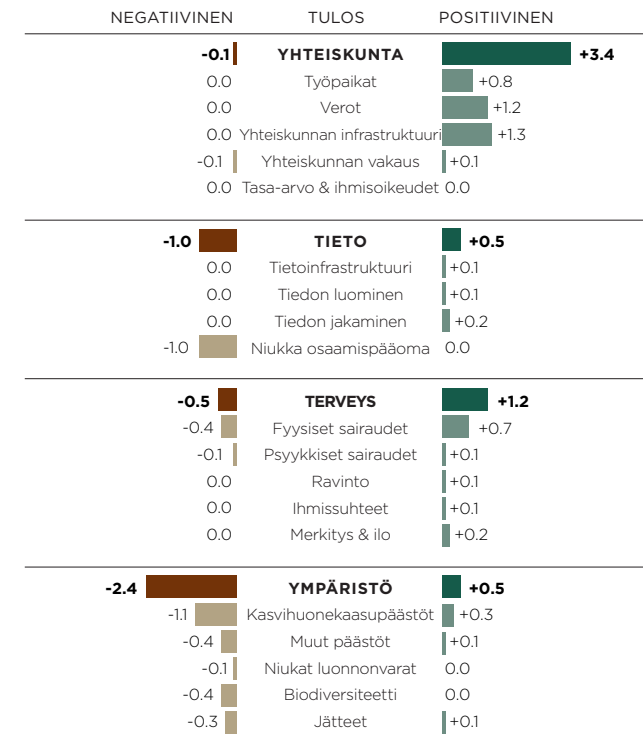
Ohessa esitetyjen eri allokaatoratkaisujen (täyden valtakirjan mandaattisalkut, Allokaatiokorit, Eläkekorit ja Palkkiokorit) komponenttien nettovaikutusprofiili on kokonaisuutena keskimääräistä parempi sekä osake- että korkosijoituksissa. Parempi nettovaikutus selittyy etenkin selvästi keskimääräistä vähäisemmillä negatiivisilla terveysvaikutuksilla ja keskimääräistä vähäisemmillä negatiivisilla ympäristövaikutuksilla.

Mandatum osakesijoitukset

+16 % Asetus:
Nettovaikutussuhde

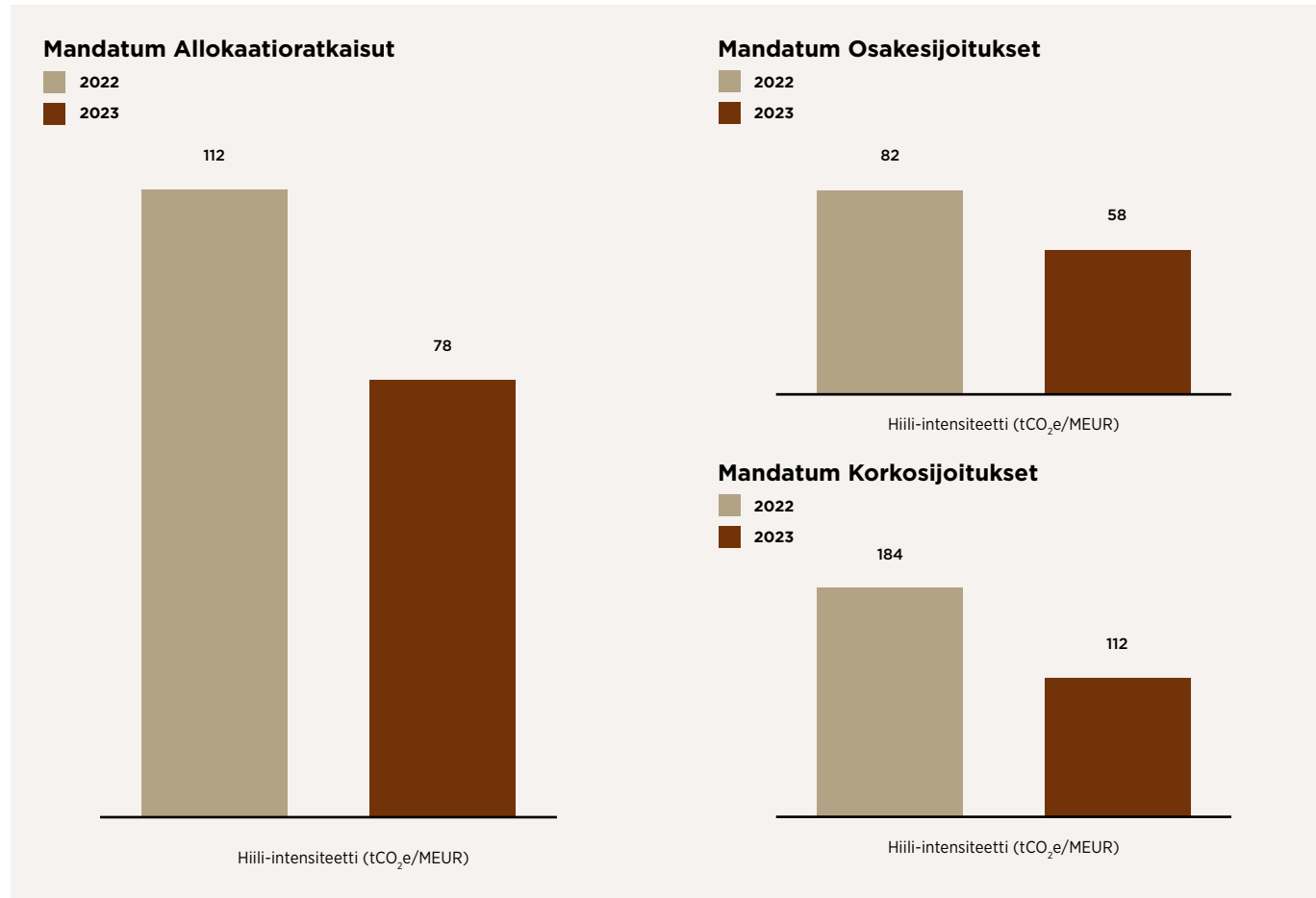
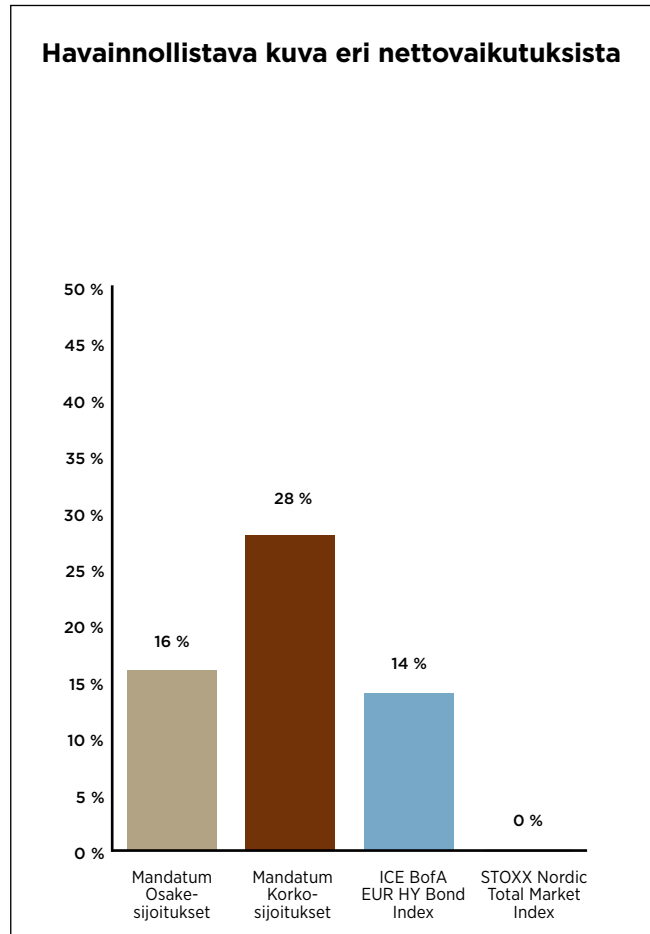
Mandatum korkosijoitukset

+28 % Asetus:
Nettovaikutussuhde

Allokaatiotuotteiden hiili-intensiteetti

Mandatumin allokaatoratkaisujen hiili-intensiteetti laski 31 prosenttia vuodesta 2022 vuoteen 2023

Hiili-intensiteetti kuvaa yrityksen kasvihuonekaasupäästöjä suhteessa yrityksen liikevaihtoon. Hiili-intensiteetti antaa käsityksen siitä, kuinka tehokkaasti tietty toiminta tai tuotanto on järjestetty suhteessa hiilidioksidipäästöjen määrään, mikä on olennaista ympäristövaikutusten arvioinnissa. Pienempi hiili-intensiteetti osoittaa pyrkimystä tuottaa enemmän tuotosta vähemmällä hiilidioksidipäästöillä. Sijoituskorin tai rahaston hiili-intensiteetti lasketaan painotettuna keskiarvona sijoituskohteiden hiili-intensiteetistä. Hiilidioksidiekvivalenttitonnia (tCO₂e) käytetään yhteismitallistamaan sijoituskohteen tuottamat kasvihuonekaasupäästöt. Mandatumin lainatuotteiden hiili-intensiteetti määritetään vuosittain yhteistyössä Uprightin kanssa ja se perustuu kyseisen vuoden lopun omistuksiin.

Mandatumin allokaatiotratkaisujen osake- ja korkokomponenttien nettovaikutusprofiilit. Arviointi perustuu portfolioiden 12/2023 tilanteeseen.

Lähde: Upright Project

Lähde: ISS ESG

UPRIGHT PROJECT MITTAA NETTOVAIKUTUSTA

Mandatum hyödyntää sijoituskohteidensa arvioinnissa Uprightin nettovaikutusmallia.

UPRIGHT PROJECTIN PERIAATTEET:

Jokainen yritys käyttää resursseja (-) ja on olemassa luodakseen positiivista arvoa (+) niiden avulla. Uprightin nettovaikutusmalli auttaa ymmärtämään näiden vaikutusten summaa.

Mallin tavoitteena on mitata laajasti yritysten positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia neljään eri ulottuvuuteen: **yhteiskunta**, **tieto**, **terveys** ja **ympäristö**. Malli määrittää yrityksen tuoteportfolion, arvioi tuotteiden sekä koko toimitusketjun vaatimat panokset ja tuotokset.

Malli sisältää yli 150 000 tuotetta tai palvelua, jotka muodostavat hierarkkisen mallin miljoonien arvoketjulinkkien kautta simuloiden koko yksityistä sektoria. Koneoppimiseen perustuva vaikutusmallinnus käyttää pääasiallisena tietolähteenään yli 250 miljoonaa tieteellistä artikkelia. Tieteellisten artikkelien lisäksi malli hyödyntää eri tietokantoja sekä ritysten julkisesti saatavilla olevia tietoja.

LAINASIJOKITUKSET

Mandatumin lainastrategioiden sijoitukset kohdistetaan keskisuuriin ja suuriin listaamattomiin eurooppalais-ten yritysten syndikoituihin lainajärjestelyihin. Salkunhoidossa painotetaan aktiivisuutta ja defensiivisiä toimialoja, kuten esimerkiksi lääketeollisuutta ja ohjelmistoalaa. Credit-valinnassa pyritään välttämään syklisiä toimialoja muun muassa tuloksen heilahteluun liittyvien riskien vuoksi.

Monella syklisellä toimialalla on myös suuret hiilidioksidipäästöt, ja alipainon vuoksi Mandatumin lainasalkussa on suhteellisesti matalampi hiili-intensiteetti. Tämä lähestymistapa yhdessä Mandatumin vastuullisen sijoittamisen politiikan kanssa mahdollistaa vastuullisten sijoitusten tekemisen vähentäen samalla riskejä ja luoden pitkäaikaista arvoa sijoittajille.

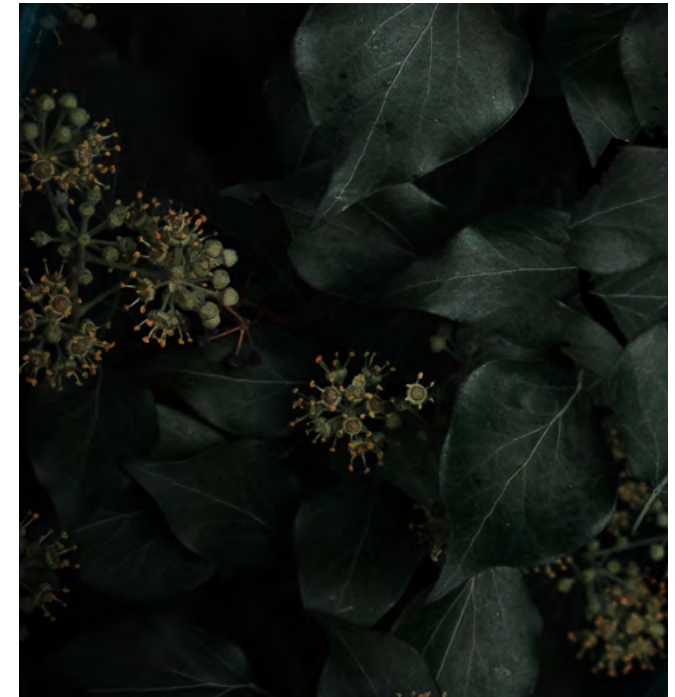
Mandatum hyödyntää lainasalkkujensa tarkastelussa Uprightin nettovaikutusmallia (lue lisää Uprightista edelliseltä sivulta). MAM Senior Loan- ja MAM Opportunistic Loan -strategioilla on positiiviset nettovaikutukset Uprightin arvioinnin perusteella.

Mandatum AM Senior Loan Strategy

Nettovaikutus*	Yhteiskunta	+30 %
+38 %	Tieto	-2 %
	Terveys	+18 %
	Ympäristö	-21 %

Mandatum AM Opportunistic Loan Strategy

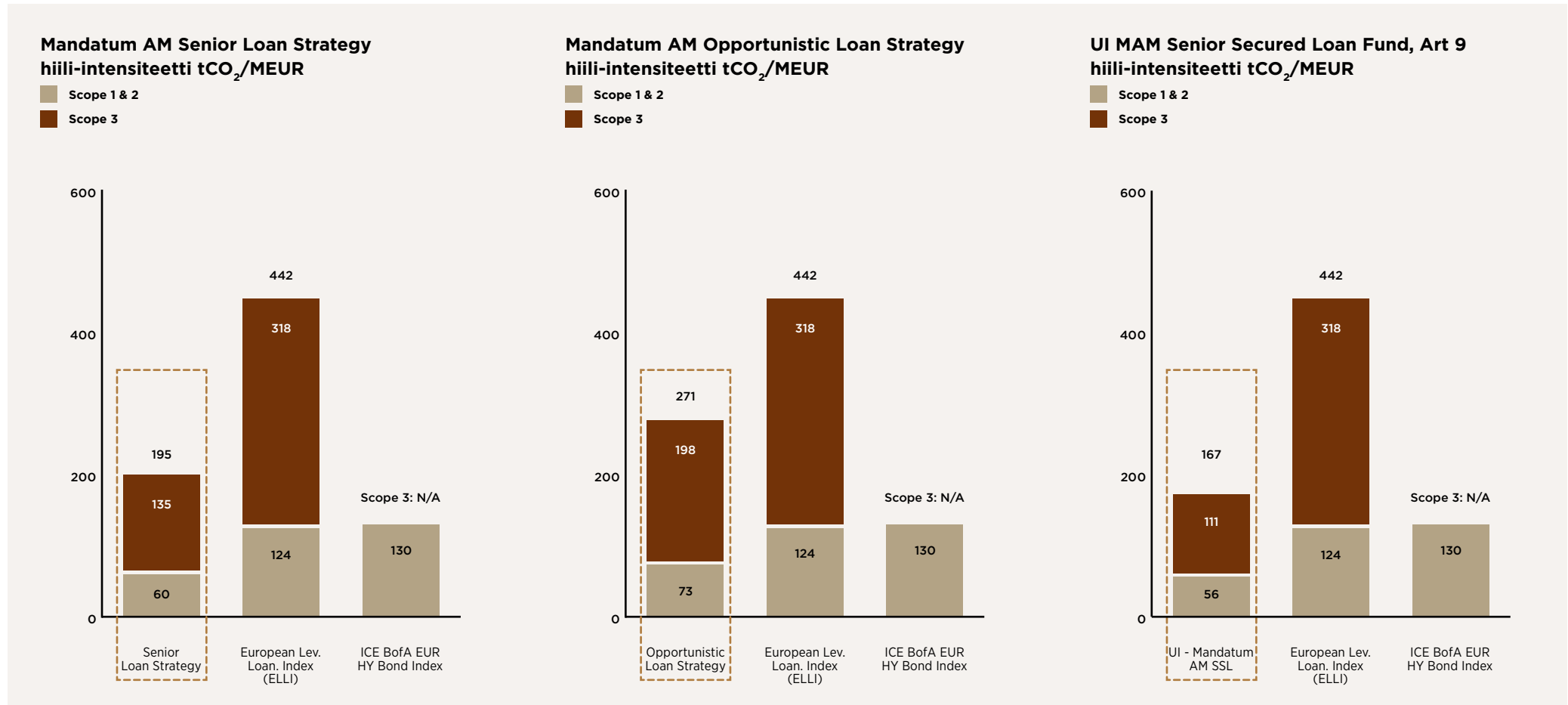
Nettovaikutus*	Yhteiskunta	+31 %
+17 %	Tieto	-5 %
	Terveys	+9 %
	Ympäristö	-25 %

* Arviointi perustuu portfolioiden 12/2023 tilanteeseen. Lähde: Upright Project

Sijoituskorin nettovaikutusta arvioidaan Uprightin nettovaikutusmallin avulla, joka osoittaa mitä resursseja yritykset käyttävät, ja mitä ne saavuttavat käyttämällä niitä. Nettovaikutus on yritysten positiivisten ja negatiivisten vaikutusten summa yhteiskuntaan, tietoon, terveyteen ja ympäristöön.

MAMin lainastrategioiden hiili-intensiteettiluvut vuonna 2023 olivat pienempiä kuin niitä vastaavien indeksien

Arviointi perustuu portfolioiden 12/2023 tilanteeseen. Lähde: Upright Project, pl. ICE BofA EUR HY, jossa lähteenä ISS ESG. Vertailu indeksiin vain havainnollistavaa tarkoitusta varten.

Mandatum AM Opportunistic Loan Strategy- ("MAM Opportunistic Loan") ja Mandatum AM Senior Loan Strategy ("MAM Senior Loan") -sijoituskorien ja indeksien sijoituspolitiikat ja ESG-ominaisuudet voivat poiketa huomattavasti toisistaan. Sijoituskorit noudattavat SFDR:n artiklan 8 mukaisia kestävyttä koskevia tiedonantovelvoitteita. Sijoituskorien edistämille kestävyysominaisuuksille ei ole määritelty vertailuindeksiä.

UI – Mandatum AM Senior Secured Loan Fund, SFDR art. 9

UI – Mandatum AM Senior Secured Loan Fund ("SSLF") on vain ammattimaisille sijoittajille suunnattu SFDR:n artikla 9:n mukainen rahasto, jonka tavoitteena on muodostaa lainasalkku, jolla on positiivinen kokonaisvaikutus Uprightin nettovaikutusmallilla mitattuna.

Rahastolle on määritelty omat sektorirajoitukset ja poissulkukriteerit, jotka ovat osittain tiukemmat kuin Mandatumin vastuullisen sijoittamisen politiikassa määritellyt kriteerit. Lisäksi rahaston kestävä sijoitustavoite edellyttää, että jokaisella yksittäisellä sijoituskohteella on positiivinen nettovaikutus mallin sosiaalisilla tekijöillä mitattuna. Sosiaaliset tekijät pyrkivät kuvaamaan kunkin kohdeyhtiön vaikutusta yhteiskuntaan, tiedonjakamiseen ja terveyden edistämiseen. Sosiaalisten tekijöiden lisäksi sekä rahaston että yksittäisten sijoituskohteiden on täytettävä tietyt minimaatimukset jokaisella Uprightin mallin neljällä ulottuvuudella.

Kestäviä sijoituksia tavoittelevassa SFDR:n artiklan 9 mukaisessa rahoitustuotteessa on lisäksi varmistettava "ei merkittävää haittaa" (Do no significant harm, DNSH) -periaatteen

toteutuminen. DNSH-periaatetta tarkastellaan seuraamalla rahaston poissulkurajoitusten toteutumista, sekä EU:n kestävä rahoituksen tiedonantoasetuksen, SFDR:n, määrittelemiä PAI-indikaattoreita (Principal Adverse Impacts).

Rahasto suosii sijoituksia vähäsyklisille toimialoille. Esimerkkeinä tällaisista toimialoista ovat koulutus-, ohjelmisto- ja lääkeala. Sijoitusanalyysi pitää sisällään tarkastelun kestävä kehityksen näkökulmasta jokaisesta salkkuun kuuluvasta yrityksestä ja sijoitusanalyysissä arvioidaan kestävyystee- sit jokaiselle yhtiölle.

SSLF ON TEHNYT USEITA SIIJOITUKSIA VUONNA 2023:

Esimerkki 1: ohjelmistoala; nettovaikutus **+47 %**.
Suurin vaikutus tietopääomaan.

Esimerkki 2: viherrakentaja B2B; nettovaikutus **+64 %**.
Suurin vaikutus fyysisten sairauksien ehkäisemiseen ja merkityksellisyyteen.

Esimerkki 3: kuntoutuspalveluiden tarjoaja; nettovaikutus **+76 %**
Suurin vaikutus fyysisten sairauksien ehkäisemiseen

Esimerkki 4: viihde- ja teemapuistojen ylläpitäjä; nettovaikutus **+76 %**
Suurin positiivinen vaikutus merkityksellisyyteen ja onnellisuuteen, ihmisuhteisiin.

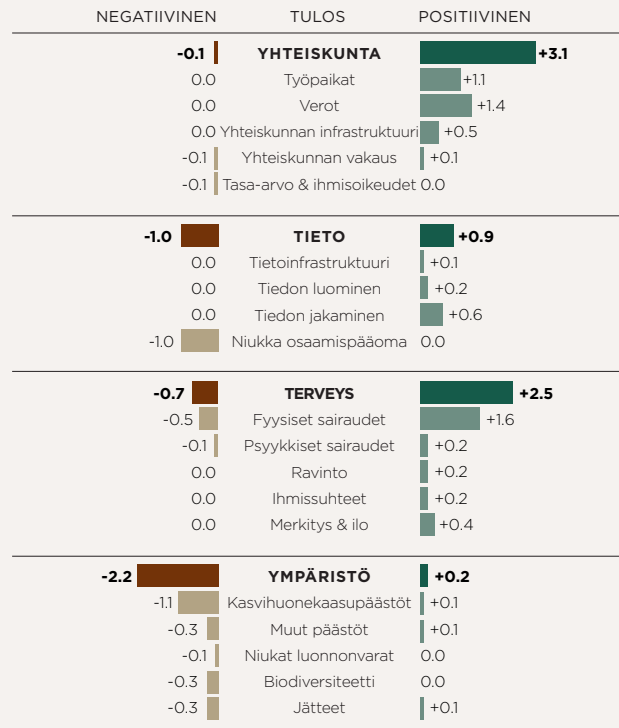
Esimerkki 5: yksityiskoulujen ylläpitäjä; nettovaikutus **+76 %**.
Suurin positiivinen vaikutus tietopääomaan.

Esimerkki 6: lääkeyhtiö; nettovaikutus **+59 %**.
Suurin positiivinen vaikutus fyysisten ja psyykkisten sairauksien hoitoon.

Esimerkki 7: kiinteistöhuoltopalveluiden tarjoaja; nettovaikutus **+38 %**
Suurin positiivinen vaikutus yhteiskunnalliseen infrastruktuuriin.

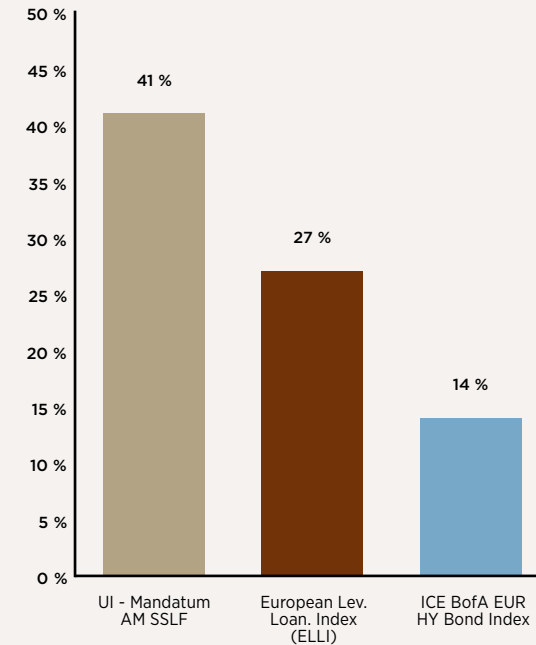
UI – Mandatum AM Senior Secured Loan Fund, SFDR art. 9 -rahastolla on positiivinen nettovaikutus

Rahaston nettovaikutus* ja vaikutukset yhteiskuntaan, tietoon, terveyteen ja ympäristöön

+41 % Nettovaikutussuhde
Asetus:yhtäläinen painoarvo

Rahaston nettovaikutuksen* havainnollistava kuva eri indekseihin

* Rahaston nettovaikutusta arvioidaan Uprightin nettovaikutusmallin avulla, joka osoittaa mitä resursseja yritykset käyttävät, ja mitä ne saavuttavat käyttämällä niitä. Nettovaikutus on yritysten positiivisten ja negatiivisten yhteiskuntaan, tietoon, terveyteen ja ympäristöön kohdistuvien vaikutusten summa. Arviointi perustuu portfolioiden ja indeksien 12/2023 tilanteeseen. Lähde: Upright Project.

Vertailu indeksiin vain havainnollistavaa tarkoitusta varten. Huomaa, että Rahaston ja indeksien sijoituspolitiikat ja ESG-ominaisuudet voivat poiketa huomattavasti toisistaan. Rahaston edistämille kestävyysominaisuuksille ei ole määritelty vertailuindeksiä.

PRIVATE DEBT -SIJOITUKSET

VASTUULLISUUSPROSESSISSA KOROSTUU ESG-VAIKUTTAMINEN

Mandatum on sijoittanut yli 3 miljardia euroa eurooppalaisiin ja yhdysvaltalaisiin private debt -rahastoihin vuodesta 2008 lähtien, ja on merkittävä toimija kyseisellä sektorilla. Vahvaa riskikorjattua tuottoa tavoiteltaessa ESG:stä ja managerivalinnasta on tullut kriittinen osa sijoitusprosessia.

Mandatumin Private Debt (PD)- ja European Real Estate (ERE) -ohjelmien ESG-lähestymistapa perustuu laajaan vastuullisuusanalyysiin ja siihen sisältyvään managereille suunnattuun ESG-kyselyyn. PD- ja ERE-ohjelmien kohdemanagerit osallistuvat Mandatumin yli 100 kysymystä sisältävään vastuullisuuskyselyyn, joka kattaa niin ESG-käytäntöjen (prosessi, seuranta, raportointi) kuin ESG-sitoumusten (politiikat, sitoumukset, tavoitteet) alueet. Vastausten perusteella managerit ja kohderahastot pisteytetään ja tulokset suhteutetaan muihin alasegmentin toimijoihin mahdollisten kestävyysriskien määrittämiseksi ja painopistealueiden tunnistamiseksi. Kaikki managerit osallistuvat kyselyyn sijoitusprosessin due diligence -vaiheessa, ja tämän jälkeen vuosittain.

Vuonna 2023 Mandatumin kehittämää vastuullisuusprosessia laajennettiin ja kohdemanagereille suunnattua palaute-raporttia uudistettiin. Managerikohtaisesti räätälöity palaute on otettu managereiden keskuudessa käyttöön erittäin myönteisin arvioin. Tämä vahvistaa käsitystä siitä, että palautteen ansiosta Mandatumin toiminnalla voi olla merkittäviä vaikutuksia myös isoihin globaaleihin toimijoihin.

ULKOISTEN RAHASTOJEN ESG-PROSESSIUUDISTUS

Mandatumin PD- ja ERE-ohjelmien ESG-prosessi huomioi vastuullisuuden kaikissa vaiheissa ESG-arvioinnin ollessa kiinteä osa sijoituspäätöstä tuotekohtaisesti määriteltyjen kestävyysominaisuuksien mukaisesti. Prosessi sisältää eri osioita alkutarkastelusta managereiden kanssa käytävään palautekeskusteluun ja seurantaan asti. Keskeinen osa ulkoisten rahastosijoitusten ESG-prosessia on sijoitushetkellä ja sen jälkeen vuosittain tehtävä kysely ja siihen perustuva analyysi. Kysely tavoittaa vuosittain lukuisat yhdysvaltalaiset ja eurooppalaiset managerit, joiden hallinnoivat varat ovat yhteensä satoja miljardeja euroja. Kysely on ollut osa sijoitusprosessia

vuodesta 2017, mistä lähtien on kerätty huomattava määrä dataa eri toimijoista. Tätä dataa hyödynnetään kunkin omaisuusluokan eri strategioiden sisällä tehtävissä analyyseissä.

Vuonna 2023 managereille toimitettavaa palautetta laajennettiin, minkä tavoitteena on tarjota managerikohtaista ja monipuolisempaa informaatiota sekä parantaa Mandatumin ESG-tekemisen vaikuttavuutta. Päivityksen myötä jokaiselle managerille toimitetaan räätälöity palauteraportti, jossa manageri saa yhteenvedon vastaamastaan kyselystä. Kysymysten lailla vastaukset on jaettu kahteen osaan molempien pääkategorioiden (ESG-implementointi ja ESG-politiikka) mukaan. Nämä ovat edelleen jaettu kolmeen alaosiioon, jotka liittyvät ESG-sijoitusprosessiin, raportointiin ja seurantaan, vaikuttamiseen, politiikkoihin, sitoumuksiin sekä tavoitteisiin. Raportti sisältää yksityiskohtaiset arviot managerien suorituksesta verrattuna sektorin verrokkitoimijoihin jopa saman alasegmentin sisällä. Esimerkiksi mid market direct lending -segmentin private debt -manageri voi verrata ESG-tekemistään

muihin alasegmentin toimijoihin. Verrokkeja koskevat tiedot esitetään palautteen yhteydessä anonymisoidusti ja vertailun esittämisen tarkoitus on havainnollistaa kunkin managerin sijoittumista suhteessa muihin ohjelman kohdemanagereihin mahdollisten kehityskohtien tunnistamiseksi. Tämä informaatio tekee Mandatumin ESG-prosessista erottuvan.

RÄÄTÄLÖIDYLLÄ PALAUTTEELLA TUETAAN MANAGERIEN VASTUULLI- SEN SIJOITTAMISEN KEHITYSTÄ

Vertaileva palauteprosessi on tehokas tapa vaikuttaa toimijoihin, jotka arvostavat kohderahaston ESG-aseman arviointia, ESG-asioiden huomioimista salkunhoitajan kannustimissa ja ESG-raportoinnin läpinäkyvyyttä. Palauteprosessissa kannustetaan managereita muun muassa raportoimaan sijoitusten pääasiallisia haitallisia vaikutuksia eli PAI-indikaattoreita, huomioimaan biodiversiteetin sijoitustoiminnassa sekä tarjoamaan ESG-koulutusta työntekijöille.

Räätälöity analyysi mahdollistaa kattavan arvioinnin eri näkökulmista. Managerin kohderahaston ESG-suorittumista arvioidaan sekä yleisesti muihin

rahastoihin verrattuna että maantieteellisesti (PD-managerit, Eurooppa vs. Yhdysvallat). Managerin suoriutumista arvioidaan sekä tämän että edellisen vuoden osalta, ja sitä tarkastellaan myös suhteessa verrokkeihin. Lopuksi manageri saa yksityiskohtaiset tiedot siitä, miten se on suoriutunut kysymyskohtaisesti, sekä siitä, miten rahasto on kehittynyt verrattuna edellisvuoteen. Kysymykset kohdistuvat sekä manageriin että kohde-rahastoon. Näin ollen palaute muodostaa kattavan kuvan siitä, miten managerin ESG-suorituskyky vertautuu koko Mandatum PD- tai ERE-sijoitus-universumiin ja erityisesti managerin omiin keskeisiin verrokkeihin samassa alasegmentissä.

Kyselyn perusteella managereiden välillä havaitaan huomattavaa vaihtelua, mikä johtuu osittain eroista sijoitusstrategiassa ja kokoluokassa. Raportoinnin kattavuus, ESG-asiantuntijan tai -tiimin olemassaolo, ESG-tekijöihin sidotun lainahinnoittelun käyttö ja hiilijalanjäljen julkaiseminen muodostivat merkittävimmät erot managerien välille.

Palautteenannon avulla voidaan syventää ymmärrystä tulosten vaihtelusta ja eroavaisuuksista. Vaihtelevuus voi tarjota arvokasta tietoa siitä, mitkä tekijät vaikuttavat tuloksiin eniten.

PALAUTETTA ARVOSTETAAN

Osana uudistunutta palauteprosessia kohde-rahastojen managereille tarjotaan mahdollisuus yksilöllisiin palautekeskusteluihin, joihin monet managerit ovat ilmaisseet halukkuutensa osallistua. Keskustelut tarjoavat managerille hyödyllistä tietoa, sillä he saavat suoraa ja strukturoitua palautetta omaisuusluokkaan laajasti sijoittavalta asiakkaalta, jolle ESG-asiat ovat tärkeitä. Managerit ovat arvostaneet saamaansa palautetta ja kuvailleet sitä erittäin hyödylliseksi.

NÄKYVIÄ VAIKUTUKSIA

Vaikka ESG-aiheiset kyselyt ovat yleisiä, niiden pohjalta tehtyt analyysit eivät usein tule näkyviksi kohderahastoille. Mandatum tarjotut tiedot verokiryhmän sijoittumisesta ja painopisteistä ovat siksi merkityksellisiä. Palaute pohjautuu perusteelliseen analyysiin, ja juuri sen objektiivisuus on kannustanut managereita parantamaan käytäntöjään.

Kyselyn avulla Mandatumilla on mahdollisuus myötävaikuttaa kestävyysseikkoihin suurten, yli 100 miljardin varoja hallinnoivien toimijoiden keskuudessa. Vaikka palauteprosessista seuraisi vain pieni muutos suuren managerin prosessiin, tällaisen muutoksen kokonaisvaikutus voi olla yhtä merkittävä kuin pienemmissä toimijoissa aikaansaadut suuret harppaukset, koska muutoksen vaikutukset skaalautuvat managerin kokoluokan myötä suurempaan hallinnoitavaan varallisuuteen. Pienempien managereiden keskuudessa Mandatum prosessilla on jo saatu aikaan muutoksia.

Managereille tarjottu yksilöllinen palaute tukee parempaa asiakasymmärrystä ja auttaa vastaamaan paremmin sijoittajien ja regulaation asettamiin vaatimuksiin.

Private Debt -vastuullisuuskyseleyn 2023 tulokset

Vuonna 2023 yhteensä 23 PD-ohjelman rahastoyhtiötä vastasi vastuullisuuskyseleyn. Rahastoyhtiöistä osa sisälsi useamman rahaston, joihin Mandatumin PD-ohjelmassa on sijoitettu. Kyselyn vastausprosentti oli 100.

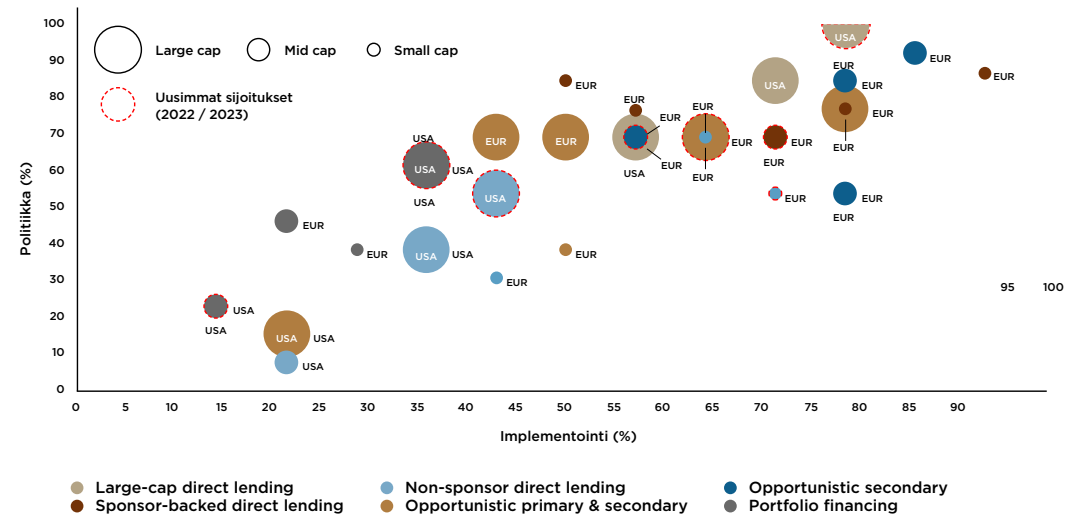
Private Debt-ohjelman ESG-analyysin perusteella managerien ESG-toimintointi on parantunut ESG-politiikkojen pysyessä pääosin ennallaan suhteessa edelliseen raportointikauteen.

Eurooppalaisilla managereilla on ollut odotetusti paremmat ESG-pisteet kuin yhdysvaltalaisilla managereilla. Historiallisesti Euroopassa vastuullisen sijoittamisen toteutus on ollut näkyvämpää ja sääntely asettanut suuntaviivat yhdenmukaisempaan ja läpinäkyvämpään kestävyuden huomiointiin. Tämä on johtanut laajempiin ESG-valmiuksiin ja -resursseihin. Strategiatasolla tarkasteltuna portfoliorahoitusta tekeville managereilla on yleensä alhai-

semmat ESG-pisteet tehtyjen sijoitusten lukumäärän ja ominaisuuksien vuoksi. Portfoliorahoitusta tekevät rahastot antavat lainaa yleensä suurelle joukalle yrityksiä mukaan lukien pienet perheytyöt, minkä vuoksi ESG-integrointia ei välttämättä ole mahdollista tehdä samalla tavoin kuin esimerkiksi suuressa pääomasijoitusyhtiön omistamassa yrityksessä.

Kyselyn pisteytyksessä huomioidaan, onko kohderahasto artiklan 8 tai 9 mukainen ja tarkasteleeko manageri sijoituspäätösten pääasiallisia haitallisia vaikutuksia (PAI). Molemmissa kysymyksissä huomattiin positiivista kehitystä. Artiklan 8 tai 9 mukaisten rahastojen lisääntyminen tulee vaikuttamaan rahastojen ESG-raportoinnin määräämuotoisuuteen, minkä kautta saadaan entistä tarkemmin tietoa muun muassa rahaston ESG-tekijöiden toteutumisesta ja seurattavista sekä mitattavista kestävyysindikaattoreista Mandatumin oman ESG-seurannan lisäksi.

Rahastojen vastuullisuusasema riippui vahvasti segmentistä ja hallinnointiyhtiön kotipaikasta

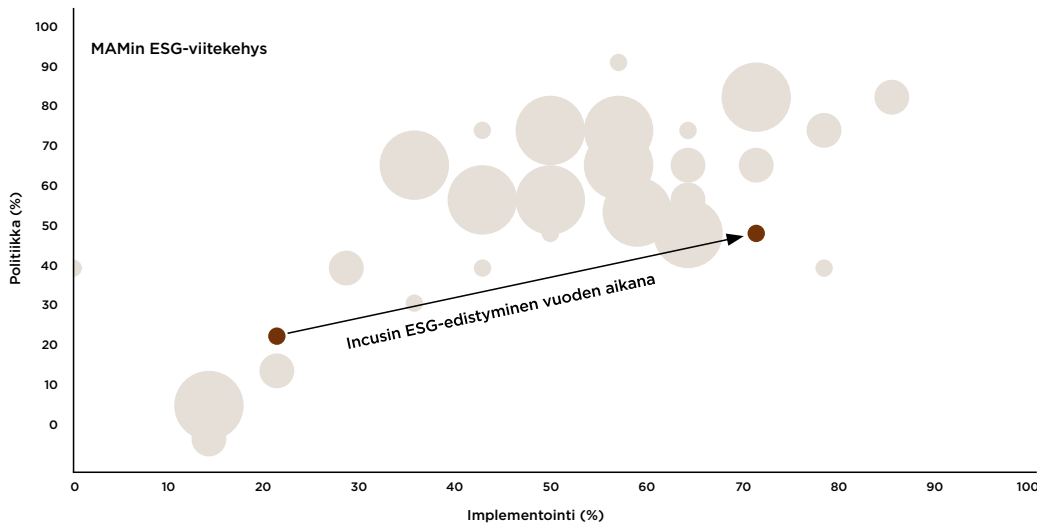

CASE: MAMin aktiivinen ESG-työ Incus Capitalin kanssa

Mandatum teki kesäkuussa 2022 sijoituksen Incus European Credit Fund IV -rahastoon, joka sijoittaa eteläeurooppalaisiin, reaalivaluudellisiin private debt -transaktioihin. Rahasto sijoittui heikosti ESG-arvioinnissa, minkä myötä Mandatum aloitti aktiivisen yhteistyön managerin ESG-prosessien ja -käytäntöjen kehittämiseksi.

Vuonna 2012 perustettu Incus Capital on riippumaton ja yksityisesti omistettu sijoitusyhtiö, joka keskittyy reaaliomaisuuskohteisiin. Sillä on toimistot Madridissa, Lissabonissa, Milanossa ja Pariisissa. Yhtiö toimii neuvonantajana yli 2 miljardin euron hallinnoitaville varoille private debt- ja private equity -sijoituksissa.

Rakentava palaute due diligence -vaiheessa ja sitoumuksen jälkeen paransi ESG-pisteystystä merkittävästi vuoden sisällä:

Yhteistyö Incus Capitalin kanssa:

MAMin sijoitus Incus European Credit Fund IV -rahastoon:

Heikot pisteet MAMin ESG-analyysissa (pieni manageri, jonka sijoittajat pääosin Pohjois-Amerikassa).

Sijoitus tehtiin, koska varsinaiset sijoitukset arvioitiin hyväksi erityisesti ESG-vaikutusten näkökulmasta (esim. sijoituksia uusiutuvaan energiaan).

Palaute Incus Capitalille MAMin ESG-viitekehysten perusteella

Konkreettinen palaute siitä, miten parantaa ESG-käytäntöjä sekä ESG-raportointia ja viestintää.

Palaute sisälsi Incuksen sijoittumisen ESG-viitekehyksessä ja arvioidut osa-alueet.

Incus Capitalin toimenpiteet

MAMin palaute auttoi kohdistamaan huomion olennaisiin seikkoihin.

Parempi ESG-asioiden huomiointi sijoitusprosessissa, kuten ESG-liitännäiset KPI-mittarit ja säännöllinen seuranta, YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden arviointi, PAI-indikaattoreiden raportointi ja ESG-tekijöihin sidottu lainahinnoittelu.

Rahasto IV on nyt SFDR art. 8 mukainen.

MAMin vuosittainen ESG-analyysi

Incus Capital European Credit Fund IV oli eniten ESG-pisteystystään parantanut rahasto MAMin PD-ohjelman yli 40 verrokin joukossa.

Vahvat tulokset vertaisryhmän sisällä (keskisuuriin yhtiöihin sijoittavat non-sponsor asset backed -rahastot).

PÄÄOMASIJOKSET

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEITA EDISTETÄÄN MAM GE II SALKKU-YHTIÖSSÄ AKTIIVISESTI

Mandatumin Growth Equity (MAM GE) -tiimi tarjoaa kasvualustan vakiintuneille ja kunnianhimoisille yhtiöille, ja kestävyys nähdään avaintekijänä kohdeyhtiöiden kasvun rakentumisessa. MAM GE sijoittaa pääasiassa toimialoille, jotka hyötyvät vahvasta rakenteellisesta kasvusta. Vaikka rahasto ei sijoita yksinomaan vihreisiin teemoihin, vihreää siirtymää tukevat yritykset, kuten cleantech-alan yritykset, nykyisten tuotteiden kestävä vaihtoehto ja vihreän energian

investointimahdollisuudet, ovat aloja, joilla kasvu on tällä hetkellä nopeaa.

Mandatum Growth Equity II -rahaston ("MAM GE II") sijoituskausi alkoi vuonna 2023. Rahasto on SFDR:n artikla 8:n mukainen ja se on sitoutunut salkkutasolla seuraamaan kahta YK:n kestävä kehityksen tavoitetta (SDG:t 8 ja 13). Tavoitteita seurataan tarkastelemalla hiili-intensiteetin kehitystä ja kestävien työpaikkojen luontia.

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET, JOITA TAVOITTELLAAN JA MITATAAN KOHDEYHTIÖISSÄ SALKKUTASON MITTAREILLA

Salkkuyhtiöiden ilmastotyön tukeminen

Työpaikkojen luominen ja turvallisten työolosuhteiden ja työhyvinvoinnin edistäminen

MAM GE:n tekemän ESG due diligence -prosessin jälkeen kohdeyhtiön kanssa päätetään, mitkä vastuullisuusindikaattorit valitaan tarkempaan seurantaan. Due diligence -vaiheessa tunnistetaan ja räätälöi-

dään toimenpiteitä vastaamaan havaittuja kestävyyskysymyksiä. Transaktion jälkeen kunkin yrityksen kanssa käydään läpi, mitä toimenpiteitä kestävyys edistämiseksi voidaan toteuttaa.

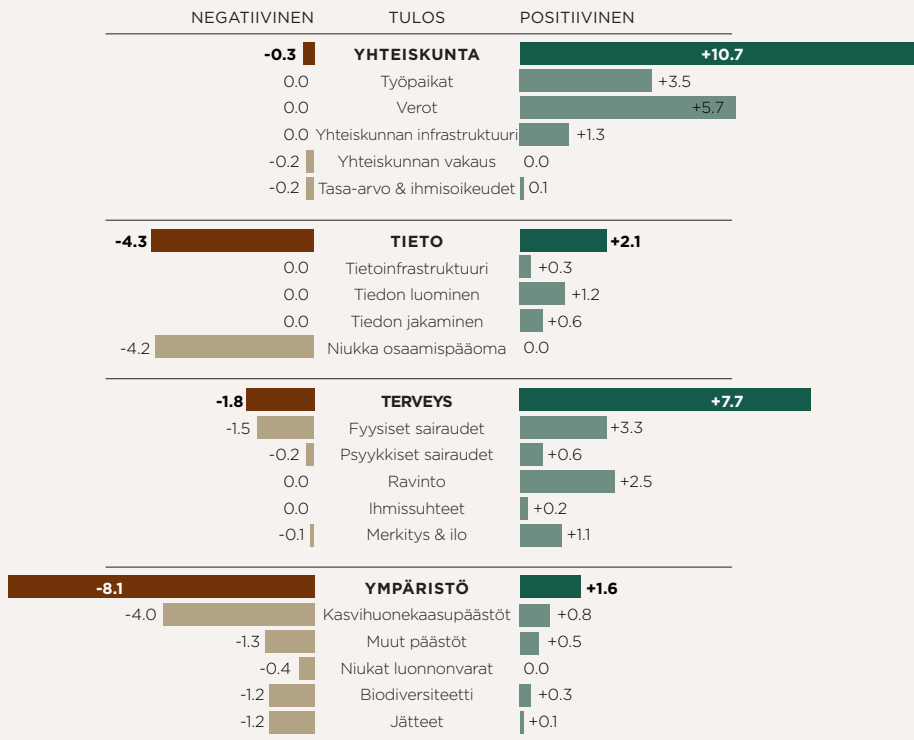
ESG DUE DILIGENCE -PROSESSIN PERUSTEELLA VALITAAN MITATTAVAKSI MUITA YHTIÖKOHTAISIA TAVOITTEITA

* Mandatum Growth Equity II Ky noudattaa SFDR:n artiklan 8 mukaisia kestävyttä koskevia tiedonantovelitteita.

MAMin Private Equity -ohjelman nettovaikutus on +34 %*.

MAM PE -ohjelman nettovaikutus*

+34 % Asetus:
Nettovaikutussuhde

CASE

MAM GROWTH EQUITY II -RAHASTON SIOJITUS ÄLYKKÄMPIEN RAKENNUKSIEN KEHITTÄMISEEN KESKITTYVÄÄN GLOBAALIIN TEKNOLOGIAYHTIÖ HALTIANIIN

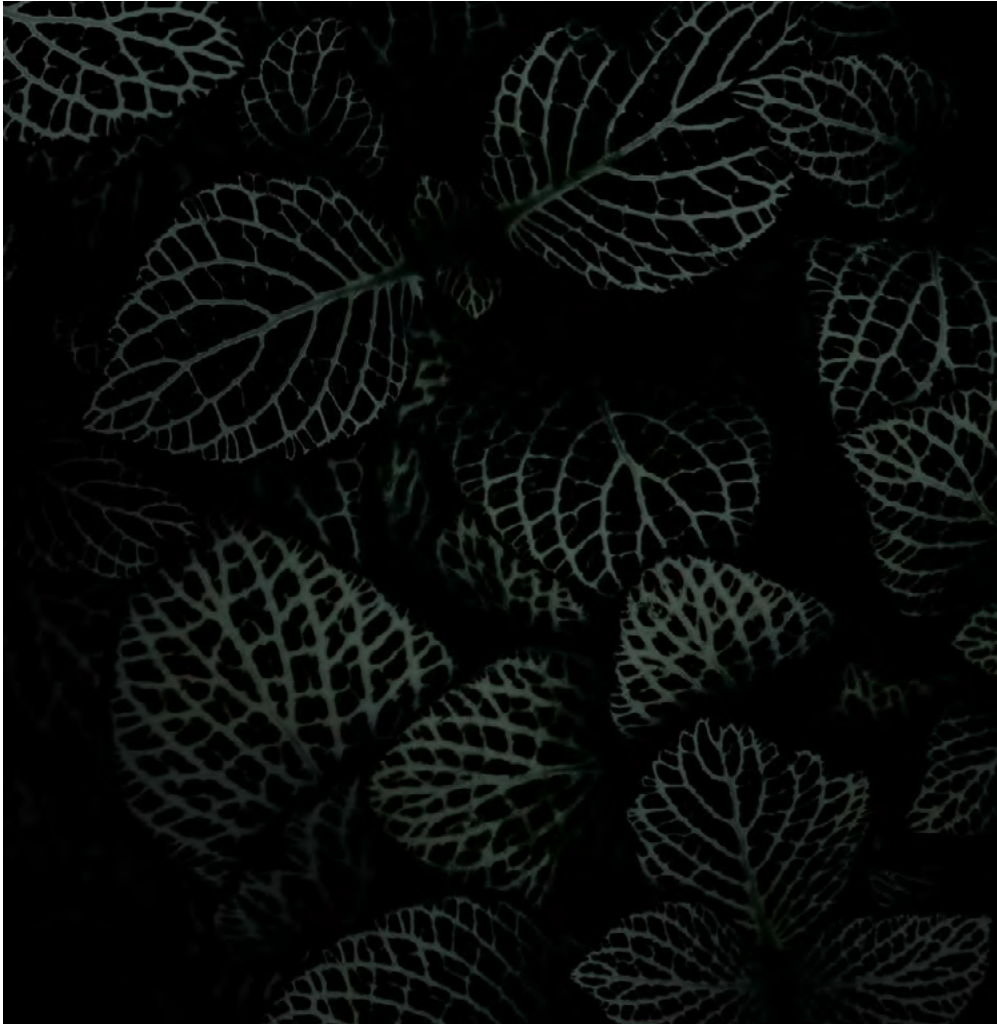
Vuonna 2023 Mandatumin MAM GE II -rahasto sijoitti globaalisti asioiden internetiin (IoT) keskittyviä laitteistoja ja ohjelmistoja tarjoavaan Haltianiin. Sen tuotteilla pyritään luomaan älykkäämpiä rakennuksia ja datalähtöisiä ratkaisuja rakennetun ympäristön hallinnointiin.

MAM Growth Equity II -rahasto on MAMin kasvusijoitusstrategian toinen vuosikerta, ja Haltian oli sen ensimmäinen sijoitus. MAMin Growth Equity -tiimi vastasi 22 miljoonan euron rahoituskerroksesta, jossa mukana olivat myös Varma, Tesi ja Ventic.

MAM Growth Equity II Ky noudattaa SFDR:n artiklan 8 mukaisia kestävyyttä koskevia tiedonantovelvoitteita. Rahasto keskittyy suomalaisiin ja pohjoismaisiin kasvuyrityksiin, joilla on toimivaksi todetut liiketoimintamallit sekä vakiintunut ja kunnianhimoinen henkilöstö. Se pyrkii aktiivisesti kehittämään portfoliossaan olevia yhtiöitä ja auttaa niitä kasvamaan ja kansainvälistymään.

“Kaikista maailman hiilidioksidipäästöistä peräti 28 prosenttia on peräisin rakennusten lämmittämisestä, viilentämisestä ja sähkökäytöstä. Rakennusten hiilijalanjälkeä on mahdollista vähentää ymmärtämällä paremmin rakennusten käyttöä ja niiden käyttöastetta. Uskomme vahvasti tämänkaltaisten ratkaisujen tarpeellisuuteen tulevana vuosina, ja Haltian pystyy tarjoamaan markkinoiden johtavia IoT-ratkaisuja, joilla yritykset pystyvät tekemään datalähtöisempiä päätöksiä tilankäytöstä ja energiankulutuksesta”, kertoo **Kitty Laine** Growth Equity -tiimistä.

* Arviointi sisältää MAM Growth Equity II- ja MAM Private Equity I -tuotteiden omistukset ja perustuu portfolioiden 12/2023 tilanteeseen. Lähde: Upright Project

CASE

GAIA CONSULTINGIN PERUSTAJA PASI RINNE MAM GE:N TEOLLISEKSI KESTÄVÄN LIIKETOIMINNAN NEUVONANTAJAKSI

MAM GE -tiimillä on käytössään useita teollisia neuvonantajia tukemassa sekä sijoitusprosesseja että kohdeyrityksiä. Vuonna 2023 neuvonantajien joukkoon liittyi kestävä liiketoiminnan neuvonantajaksi **Pasi Rinne**, Gaia Consultingin perustaja, jonka erityisosaamisalueet ovat ympäristö, vastuullinen liiketoiminta, ilmasto ja katastrofien hallinta.

Rinteellä on vuosien kokemus ympäristöjohtamisen menetelmistä, uusista rahoitusmekanismeista, kansainvälisestä yhteistyöstä, ilmastonmuutoksesta sekä kehitysyhteistyöstä, mikä on tehnyt hänestä kansainvälisesti tunnetun vastuullisen liiketoiminnan kehittäjän. Rinne on kehittänyt vastuullista liiketoimintaa lukuisten asiakkaiden kanssa Suomessa ja ulkomailla. Hän on kehittänyt liiketoimintastrategioita ja -malleja, jotka ovat tehostaneet toimintaa, luoneet uusia mahdollisuuksia sekä lisänneet vaikuttavuutta. Aiemmin hän on johtanut vaativia YK-operaatioita ja kehitystyötä katastrofi- ja konfliktialueilla sekä parantanut luonnononnettomuus- ja ilmatoriskien hallintaa innovatiivisten ympäristötoimien avulla ja etsimällä sopeutumiskeinoja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

OSAKESIJOITUKSET

Mandatumin osakesijoitusten sijoitustyyli perustuu bottom up -analyysiin ja osakevalintaan. Tämä tarkoittaa sitä, että arvio kohdistuu yritysten liiketoimintamalleihin, johtamiseen, kilpailuasemaan ja kasvunäkymiin. Keskeisenä osana arviointiprosessia tarkastellaan jokaisen sijoituskohteen tuottoajureita, eli kuinka hyvin yritys kykenee toimimaan muuttuvissa olosuhteissa ja varautumaan erilaisiin skenaarioihin. Tuottoajurit kumpuavat muuttuvasta ympäristöstä sekä nykyisin yhä useammin vihreän siirtymän huomioimisesta. Koska Mandatum tavoittelee positiivista vaikutusta sijoitustoiminnallaan sekä taloudellisen tuoton että kestäväen kehityksen näkökulmasta, sijoituspäätökset pohjautuvat pitkän aikavälin kestävyden arviointiin tuotekohtaisesti määriteltyjen kriteerien mukaisesti. Tätä voidaan arvioida resurssien käytön näkökulmasta: yritys pyrkii käyttämään resurssejaan tehokkaasti ja luomaan positiivista arvoa. Olennaista on arvioida resurssien käytön vaikutuksia suhteessa yrityksen luomaan arvoon.

Resurssien käyttöä mitataan Uprightin nettovaikutusmallilla. Lähestymistapa mahdollistaa tarkastelun siitä, miten yritykset hallinnoivat resurssejaan tehokkaasti ja kestävästi luoden samalla positiivista arvoa yhteiskunnalle ja ympäristölle. Tehokas resurssien käyttö voi tarkoittaa energian säästöä, materiaali tehokkuutta ja ympäristöystävällisiä toimintatapoja. Samalla se antaa yritykselle mahdollisuuden vähentää negatiivisia ympäristövaikutuksiaan ja lisätä yhteiskunnallista arvoa. Positiivinen nettovaikutus osoittaa, että yritys pystyy tuottamaan enemmän arvoa kuin se kuluttaa resursseja.

MANDATUMIN OSAKETUOTTEIDEN NETTOVAIKUTUKSET VUODELTA 2023 ON ESITETTY ALLA. MANDATUM STAMINA EQUITY FUND -RAHASTON SALKUNHOITO SIIRTYI MAMIN VASTUULLE VUODENVAIHTEESSA 2022-2023 JA SALKKUA KEHITETÄÄN KOHTI UUTTA STRATEGIAA.

Mandatum AM European Small & Mid Cap

Mandatum AM European Small & Mid Cap		
Nettovaikutus	Yhteiskunta	+28 %
	Tieto	-4 %
	Terveys	+12 %
	Ympäristö	-18 %
	+23 %	

Mandatum AM Nordic Active Ownership

Mandatum AM Nordic Active Ownership		
Nettovaikutus	Yhteiskunta	+30 %
	Tieto	-4 %
	Terveys	+4 %
	Ympäristö	-23 %
	+15 %	

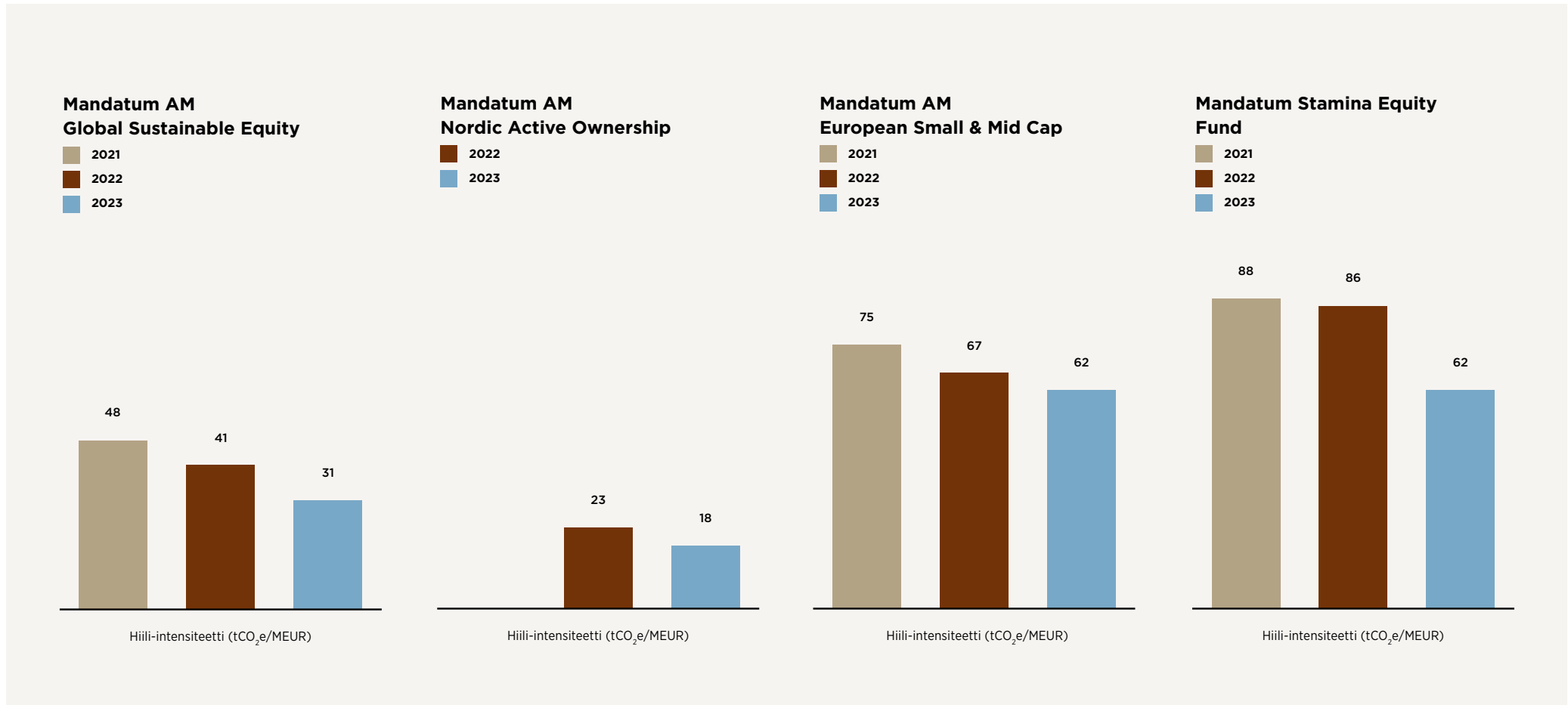
Mandatum AM Global Sustainable Equity

Mandatum AM Global Sustainable Equity		
Nettovaikutus	Yhteiskunta	+26 %
	Tieto	-5 %
	Terveys	+12 %
	Ympäristö	-20 %
	+22 %	

Mandatum Stamina Equity Fund

Mandatum Stamina Equity Fund		
Nettovaikutus	Yhteiskunta	+28 %
	Tieto	-7 %
	Terveys	+10 %
	Ympäristö	-32 %
	-2 %	

Osakesijoitusten hiilijalanjälki on vuosi vuodelta pienentynyt.

Mandatum julkaisee yllä esitettyjen tuotteiden hiili-intensiteettiluvut puolivuositaisilla vastuullisuusraporteilla sekä rahasto-kohtaisilla SFDR:n mukaisilla määräaikaisraporteilla. Hiili-intensiteetti määritetään vuosittain perustuen ISS ESG:n dataan ja kyseisen vuoden lopun omistuksiin.

Osakesijoitusten ESG-riskiluokitus

Osake- ja joukkovelkakirjalainasijoitusten ESG-riskiluokitus perustuu Sustainalyticsin ESG-riskiluokitukseen omistuksista ja kuvaa yhtiön hallitsemattoman ESG-riskin määrää. Riskitasot määritellään asteikolla matala, kohtalainen, korkea tai vakava riski. Myös yhtiön toimiala vaikuttaa arvioon riskistä, minkä takia korkea tai vakavakaan riskitaso ei aina tarkoita, että yhtiön toiminta olisi vastuutonta. Vastuullisen sijoittamisen politiikan mukaan sijoituksia vakavan ESG-riskin sijoituskohteisiin voidaan tehdä vain sijoitusjohtajan hyväksynnällä. Sijoituksen tekeminen korkean riskin kohteeseen edellyttää erillisen selvityksen. Sijoitusten ESG-riskiluokituksen kehitystä seurataan säännöllisesti.

Osakesijoituksia monitoroidaan YK:n Global Compact -periaatteiden ja muiden kansainvälisten normien sekä standardien

mukaan. YK:n Global Compact periaatteet pohjautuvat kansainvälisiin normeihin, jotka koskevat ihmisoikeuksia, työelämän oikeuksia, ympäristöä ja korruptiota. Monitorointi perustuu ISS ESG:n suorittamaan analyysiin. Jos sijoituskohteena olevassa yhtiössä havaitaan normeihin liittyviä väärinkäytöksiä tai rikkomuksia, tapahtunutta tutkitaan ja toimenpiteisiin ryhdytään tapauskohtaisesti. Rikkomuksen vakavuudesta, luonteesta ja laajuudesta riippuen salkunhoidolliset toimenpiteet voivat olla suora dialogi yritysjohdon kanssa, yhteisvaikuttamistoimenpide tai viimeisenä keinona sijoituksesta luopuminen, mikäli vaikuttamisen kohteena oleva kohdeyhtiö ei reagoi vaikuttamiseen eikä ryhdy toimenpiteisiin väärinkäytösten tai rikkomusten estämiseksi kohtuullisen ajan kuluessa.

Sustainalyticsin ESG-riskiluokitus 31.12.2023 omistuksista:

	Yleisarvosana
Mandatum AM Nordic Active Ownership	Matala riski
Mandatum Stamina Equity Fund	Kohtalainen riski
Mandatum AM European Small & Mid Cap	Matala riski
Mandatum AM Global Sustainable Equity	Kohtalainen riski

Hallintokäytännöt osana osakesijoitusten vastuullisuusanalyysiä

Governance eli hallinto - mitä se tarkoittaa vastuullisuusanalyysissä?

ESG-kirjainyhdistelmän G, eli Governance, jää helposti muiden kirjainten varjoon, vaikka kyseessä on tärkeä vastuullisuuden osa-alue. Hyvä hallinto vastuullisuusanalyysissä viittaa yrityksen hallintoon ja johtamiskäytäntöihin, joiden tavoitteena on varmistaa vastuullisuusperiaatteiden noudattaminen ja edistää kestävää liiketoimintaa. Yrityksen vastuullisuustaso on suurelta osin riippuvainen johdon toimista, ja hyvän hallinnon arvioinnissa keskitytään ensisijaisesti johdon vastuuseen ja sitoutumiseen vastuullisuusarvoihin. Tämä arviointi kattaa muun muassa johdon kannustimet ja sitoutumisen tason. Vastuullisuusanalyysin tavoitteena on ymmärtää sijoituskohteen hallintokäytäntöjä kokonaisvaltaisesti ja varmistaa, että johdon omistususuus ja kannustimet tukevat sekä johdon että sijoittajien etuja ja intressejä.

Sidosryhmävuorovaikutuksen merkitys korostuu hyvän hallintotavan arvioinnissa, missä yleisesti odotetaan, että yritykset ylläpitävät avointa vuoropuhelua eri sidos-

ryhmiensä kanssa. Lisäksi Mandatumissa tarkastellaan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä yrityksen viestinnässä, mikä sisältää keskeiset tiedot yrityksen strategiasta, riskeistä ja suorituskyvystä.

Tiedon avoimuus on olennainen sijoittajille ja muille sidosryhmille

Arvioinnissa otetaan huomioon myös aktiivisen omistajan rooli ja vuoropuhelu sijoittajien kanssa. Pohjoismaissa tällaiset käytännöt ovat laajasti käytössä ja hyvällä tasolla, mikä vahvistaa vastuullisuusnäkökohtien pitkälle vietyä huomioimista.

Mandatum Nordic Active Ownership Equity Fund (NAO) SFDR artikla 8 on nimensä mukaisesti aktiivinen pohjoismaisiin osakkeisiin sijoittava rahasto. Vastuullisuusanalyysin osana Mandatum tutkii sijoituskohteiden hallintokäytäntöjä ja selvittää johdon omistususuuden sijoituskohteessa, eli johdon ja sijoittajien yhteisten intressien tasoa. Lisäksi Mandatum selvittää, millaisia kannustimia johdolla ja mitkä ovat relevantit

KPI:t (avainmittarit). Mandatum tarkastelee, ovatko avainmittarit linjassa yhtiön strategian ja tavoitteiden kanssa sekä ajavatko ne osakkeenomistajan etua.

NAO:n portfolioissa olevista yhtiöistä johto ja hallitus omistaa noin 19 prosenttia (ka.) osakekannasta. Korkeaa lukua selittää se, että mikäli yhtiöllä on merkittävä pääomistaja, sen edustaja on usein myös hallituksessa. Tämä nähdään hyvänä seikkana, sillä sen seurauksena hallituksen ja sijoittajien intressit ovat linjassa, kun tavoitteena on osakkeenomistajien edun maksimointi.

Omistususuudet NAO:n kohdeyhtiössä

	Keskiarvo	Mediaani
Hallituksen puheenjohtaja	5,76 %	0,08 %
Toimitusjohtaja	0,50 %	0,09 %
Talousjohtaja	0,10 %	0,01 %
Hallitus ja johto yhteensä	19,42 %	11,26 %

JOUKKOVELKAKIRJALAINASIJOKITUKSET

Joukkovelkakirjalainasijoitusten vastuullisuusanalyysissä pyritään välttämään vastuullisuusnäkökulmasta heikosti suoriutuvia yhtiöitä sekä tunnistamaan mahdolliset yhtiö- sekä toimialakohtaiset olennaiset riskit.

Korkosalkussa on noin 16 prosenttia vihreitä joukkovelkakirjalainoja (green bond), noin kuusi prosenttia kestävyteen sidottuja joukkovelkakirjalainoja (sustainability-linked bond) ja noin yksi prosentti kestävä kehityksen joukkovelkakirjalainoja (sustainable bond). Näiden vaikutuksia tarkastellaan myös Uprightin mallin avulla. Vihreisiin joukkovelkakirjalainoihin sijoittamiseen liittyy kuitenkin haasteita, sillä niiden kriteerit eivät ole olleet yhteismitallisia ja standardoituja, mikä on lisännyt viherpesun riskiä. Tämän vuoksi laajan ESG-analyysin lisäksi on kiinnitetty erityistä huomiota vihreiden joukkovelkakirjalainojen viitekehukseen, rahoitettaviin projekteihin ja aidosti vihreään siirtymään liittyvään liiketoimintaan.

Vihreät joukkovelkakirjalainat ovat tärkeä työkalu rahoittamaan siirtymää ilmastoneutraaliin, kestävään, energia- ja resurssitehokkaaseen, kiertotalouden periaatteen mukaiseen ja oikeudenmukaiseen talouteen. Tätä siirtymää tukeakseen Euroopan unioni on julkaissut vuonna 2023 asetuksen eurooppalaisista vihreistä joukkolainoista (EU Green Bond Standard, EU GBS), jonka on tarkoitus toimia vihreiden joukkovelkakirjalainojen "kultastandardina". EU GBS edellyttää muun muassa varojen kohdistamista pääosin EU:n vihreän taksonomian mukaisiin toimintoihin. Vaatimuksia asetetaan myös muun muassa tiedonannolle ja raportoinnille.

Mandatumin korkosalkkujen nettovaikutusluvut*

MANDATUM AM KORKOSALKKU, SFDR ART. 8

NEGATIIVINEN	TULOS	POSITIIVINEN
-0.1	YHTEISKUNTA	+3.4
0.0	Työpaikat	+0.8
0.0	Verot	+1.2
0.0	Yhteiskunnan infrastruktuuri	+1.3
-0.1	Yhteiskunnan vakaus	0.0
-0.1	Tasa-arvo & ihmisoikeudet	0.0
-1.1	TIETO	+0.4
0.0	Tietoinfrastruktuuri	+0.1
0.0	Tiedon luominen	+0.1
0.0	Tiedon jakaminen	+0.2
-1.1	Niukka osaamispääoma	0.0
-0.5	TERVEYS	+1.1
-0.3	Fyysiset sairaudet	+0.6
-0.1	Psykykkiset sairaudet	+0.1
0.0	Ravinto	+0.1
0.0	Ihmisuhteet	+0.1
0.0	Merkitys & ilo	+0.2
-2.3	YMPÄRISTÖ	+0.5
-1.1	Kasvihuonekaasupäästöt	+0.3
-0.4	Muut päästöt	+0.1
-0.1	Niukat luonnonvarat	0.0
-0.4	Biodiversiteetti	0.0
-0.3	Jätteet	+0.1

+27 % Nettovaikutussuhde
Asetus: yhtäläinen painoarvo

MANDATUM NORDIC HIGH YIELD TOTAL RETURN FUND, SFDR ART. 8

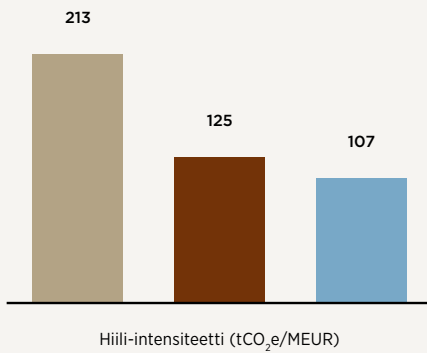
NEGATIIVINEN	TULOS	POSITIIVINEN
-0.1	YHTEISKUNTA	+3.5
0.0	Työpaikat	+1.0
0.0	Verot	+1.3
0.0	Yhteiskunnan infrastruktuuri	+1.2
-0.1	Yhteiskunnan vakaus	+0.1
0.0	Tasa-arvo & ihmisoikeudet	0.0
-1.1	TIETO	+0.5
0.0	Tietoinfrastruktuuri	+0.2
0.0	Tiedon luominen	+0.1
0.0	Tiedon jakaminen	+0.2
-1.1	Niukka osaamispääoma	0.0
-0.5	TERVEYS	+1.1
-0.3	Fyysiset sairaudet	+0.6
-0.1	Psykykkiset sairaudet	0.0
0.0	Ravinto	+0.1
0.0	Ihmisuhteet	+0.1
0.0	Merkitys & ilo	+0.3
-2.3	YMPÄRISTÖ	+0.4
-1.1	Kasvihuonekaasupäästöt	+0.3
-0.4	Muut päästöt	+0.1
-0.1	Niukat luonnonvarat	0.0
-0.4	Biodiversiteetti	0.0
-0.3	Jätteet	+0.1

+29 % Nettovaikutussuhde
Asetus: yhtäläinen painoarvo

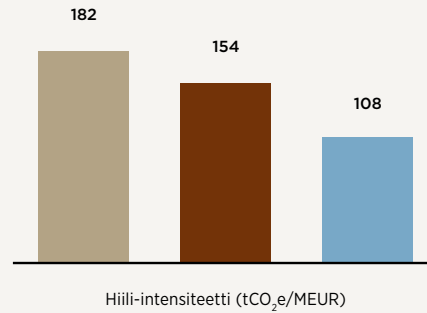
* Arviointi perustuu portfolioiden 12/2023 tilanteeseen. Lähde: Upright Project

Mandatumin joukkovelkakirjalainasalkkujen hiili-intensiteetin kehitys 2021-2023*

Mandatum AM Korkosalkku

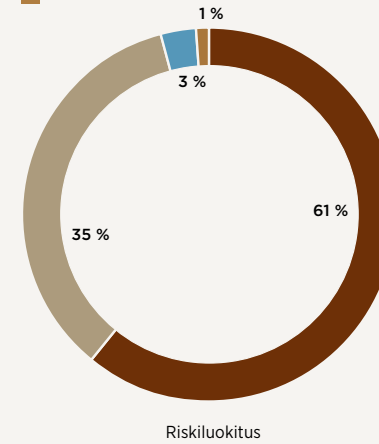
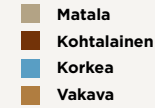

Mandatum Nordic High Yield Total Return Fund

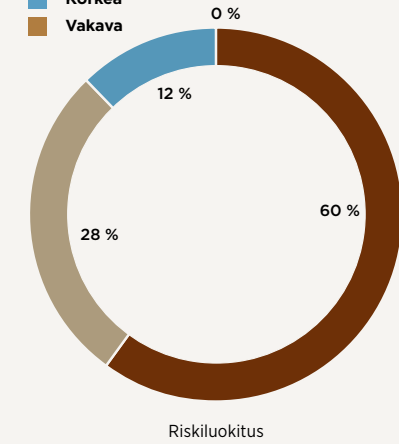
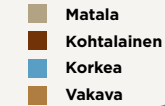

Joukkovelkakirjalainasijoitusten ESG-riskiluokitus 31.12.2023 omistuksista**

Mandatum AM Korkosalkku

Mandatum Nordic High Yield Total Return Fund

"Vihreä siirtymä voi avata hyviä mahdollisuuksia sijoittajalle. Tähän mennessä vihreän siirtymän ratkaisuja kehittävät yritykset ovat tarvinneet merkittävää julkista pääomaa toimintansa tukemiseksi. Jos sijoituskohteen liiketoimintamalli ei tuota säännöllistä liikevaihtoa, se ei sovi sijoitusstrategiaamme. Kun suuret, kannattavat yritykset yhä enenevässä määrin ottavat askelia kohti ympäristön kannalta kestävämpää toimintaa – esimerkiksi investoivat uusiutuvaan energiaan, parantavat energiatehokkuuttaan tai ottavat käyttöön muita ympäristöystävällisiä käytäntöjä – niitä haluamme olla rahoittamassa." Juhani Lehtonen, sijoitusjohtaja, Mandatum-konserni

* Lähde: ISS ESG ja Upright Project

** Lähde: Sustainalytics

KIINTEISTÖSIJOITUKSET

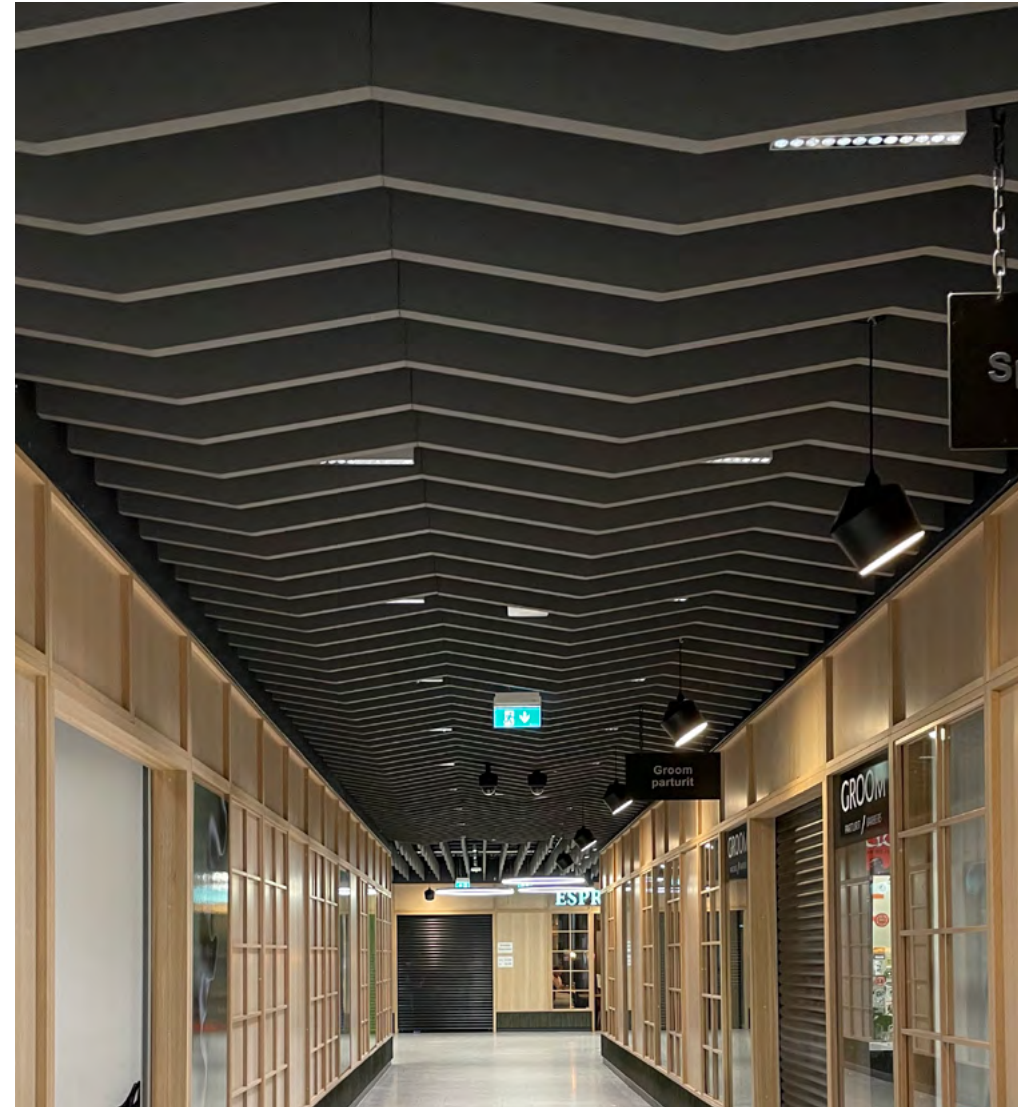
Mandatum sijoittaa sekä suoriin kiinteistö-sijoituksiin että kansainvälisiin kohteisiin ulkoisten rahastojen kautta. Molemmissa strategioissa tavoitellaan merkittäviä päästövähennyksiä synnyttäen samanaikaisesti kulusäästöjä ja luoden arvoa sijoittajille, rahoittajille ja kiinteistöjen käyttäjille. Vastuullisuustoimenpiteet lisäävät myös vuokralaistytyväisyyttä ja pidentävät kiinteistöjen elinkaarta.

Molemmat strategiat tukevat yhtiön yleisiä vastuullisuustavoitteita ja sitoutumista

kestävään kiinteistösijoittamiseen. Tämän lähestymistavan eheyden säilyttäminen heijastuu sijoitusportfolion laatuun ja vastuulliseen toimintaan kaikilla markkinoilla, joilla yhtiö toimii.

Mandatumin kiinteistövarainhoidon vastuullisuustyön keskeisimmät tunnusluvut, tärkeimmät osa-alueet ja vaikuttavimmat teot vuodelta 2023 löytyvät vastuullisen kiinteistösijoittamisen katsauksesta.

Vastuullisen kiinteistösijoittamisen katsaus →

Sibeliuksenkatu 18-22, Järvenpää
Yhteensä 7 400 m² vuokrattavaa pinta-alaa
Saga-ostoskeskus Järvenpään keskustassa

MANDATUMIN KIINTEISTÖVARALLISUUS LUKUINA

Kiinteistövarallisuus

~1,1 mrd. €

Kotimaisia sijoituksia

70 %

Kansainvälisiä sijoituksia

30 %

Kiinteistöjä

1000+

Suorien kiinteistöjen vuokrattava
huoneistoala yhteensä

~540 000 m²

Suorien kiinteistöjen
hiilijalanjälki

22 tCO₂e/MEUR

Suorien kiinteistöjen
kokonaisenergiankulutus

MWh/a 111 200

VASTUULLISEN KIINTEISTÖSIJOITTAMISEN KOHOKOHDAT 2023

MAMin hallinnoima kiinteistösalkku* sai neljä tähteä GRESB-arvioinnissa (Global Real Estate Sustainability Benchmark) ja Green Star -tunnustuksen.

Portfolioiden sertifiointiasteita nostettu. 15:ssä kohteessa Breeam "Very Good" -sertifikaatti.

100%
uusiutuvan energian
aste omassa energian-
hankinnassa vuoden 2023
loppuun mennessä**.

Vuokralaistyytyväisyys-
kyselyssä hyvät tulokset.
Vuokralaisten hyvinvointi
ja tilojen turvallisuus
keskiössä kaikissa
portfolioissa.

MAM ERE -ohjelman
ESG-palauteprosessia
uudistettiin, ja se sai
managereilta erittäin
hyvän arvion.

UN PRI***
★★★★★ & ★★★★★☆☆

Oman energiantuotannon
osuutta kasvatettu.
Seitsemässä kotimaisessa
kiinteistössä aurinko-
voimalat ja yhdessä
maalämpövoimala.

* Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II ja Mandatum sijoituskiinteistöt

** Mandatum sijoituskiinteistöt, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II

*** Rahastomuotoisten kiinteistösijoitusten kokonaistulos vuoden 2023 UN PRI arvioinnissa nousi neljästä viiteen tähteen. Suorien kiinteistösijoitusten arvio oli kolme tähteä viidestä. Linkki PRI-raportteihin sivulla 7.

GRESB 2023 -TULOKSET

Kiinteistöjen vuosittaisessa GRESB-arvioinnissa (Global Real Estate Sustainability Benchmark) kiinteistöjen vastuullisuutta tarkastellaan koko kiinteistösalkun tasolla. Siinä arvioidaan muun muassa energian- ja vedenkulutusta, jätteiden määrää, kasvihuonekaasupäästöjä, riskienhallintaa, sidosryhmäyhteistyötä sekä laajasti yritys vastuun raportointia, periaatteita ja johtamista. Mandatum suorilla kiinteistösijoituksilla ja Mandatum AM AIFM:n hallinnoimalla Suomi Kiinteistöt II -erikoissijoitusrahastolle GRESB-raportointia on toteutettu vuodesta 2019 lähtien. Vuonna 2023 molemmat salkut saavuttivat GRESB-tuloksissa tavoitteiden mukaisesti neljä tähteä viidestä.

Mandatum suorilla kiinteistösijoitukset ovat saavuttaneet vuosittaisessa raportoinnissa neljä tähteä jo vuodesta 2020 lähtien. GRESB-raportoinnin kriteerien tiukentuessa vuosittain vaaditaan myös jatkossa kehitystoimia tason ylläpitämiseksi.

Mandatum suorilla kiinteistösijoitukset sekä Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II saivat GRESB-arvioinnissa jälleen myös Green Star -maininnan, joka on osoitus hyvästä johtamisesta sekä vastuullisuustoimista.

GRESB on tunnustettu hyödylliseksi työkaluksi arvioida Mandatum kiinteistösijoitusten vastuullisuutta. Salkunhoitajat ja kohdevastaavat ovat omaksuneet kestävyystekijät tärkeäksi osaksi kiinteistöjen hallinnointia ja arvonluontia. Vuoden 2023 aikana vastuullisuutta on edistetty merkittävästi kaikissa salkuissa: uusiutuvan energian osuutta on kasvatettu ja muun muassa omaa energiantuotantoa kiinteistöissä lisätty. Lisäksi salkkujen sertifiointiaasteita kasvatetaan vuosittain, ja kohteiden energiankulutusta johdetaan tiedolla ja tekoälyllä. Myös salkkujen vastuullisuustavoitteet on päivitetty. Sidosryhmille laadittuja ohjeistuksia on myös päivitetty, ja uusia ohjeistuksia on laadittu.

ERIKOISSIJOITUSRAHASTO SUOMI KIINTEISTÖT II JA MANDATUMIN SIJOITUSKIINTEISTÖT

Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II:n GRESB-arvion nousu on tulosta aktiivisesta vastuullisuustyöstä niin ympäristövaikutusten, vuokralaistyytyväisyyden ja hyvän hallintotavan saralla. Vuoden 2022 aikana tehtyihin toimenpiteisiin lukeutuvat muun muassa neljä aurinkosähköhanketta, Green Lease -liitteen käyttöönotto vuokrasopimuksissa, kahden kohteen BREEAM In Use -sertifiointi

sekä energian- ja vedenkäytön seuranta-järjestelmien käyttöönotto. Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II:lle määriteltiin edistettävät kestävyysominaisuudet vuonna 2023, mistä lähtien rahasto on noudattanut aiempaa laajempia tiedonantovelvoitteita SFDR:n artiklan 8 mukaisesti.

Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II:n suurimpia parannuksia tapahtui osa-alueilla jätehuolto, riskien hallinta sekä vuokralaiset ja yhteisö. Mandatum sijoituskiinteistöt -salkussa suurimmat parannukset nähtiin kasvihuonekaasupäästöissä ja johtamisosiossa.

MAM EUROPEAN REAL ESTATE

Rahastomuotoisissa kiinteistösijoituksissa Mandatum pyrkii vaikuttamaan aktiivisesti ulkoisten kumppanien hoitamien MAM European Real Estate (ERE) -ohjelmansa kiinteistörahastojen GRESB-raportointiin.

Vastuullisuus huomioidaan sijoitusprosessissa jo ensimmäisestä tapaamisesta lähtien, jossa Mandatum pyrkii ohjaamaan kohderahastojen managereita GRESB-raportoinnin pariin. Vuoden 2023 aikana eräs merkittävä eurooppalainen johtaviin toimijoihin lukeutuva globaali varainhoitaja päätti Mandatu-

min kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen perua GRESB-raportoinnista vetäytymisensä, mikä on esimerkki toiminnan vaikuttavuudesta. Mandatum on myös tapauskohtaisesti saattanut käyttää sijoitussitoumuksensa ehtona, että rahaston managerin edellyttään osallistuvan GRESB-raportointiin.

Ensimmäinen ERE-ohjelman alaisen sijoituksen GRESB-raportti julkaistiin vuonna 2018, minkä jälkeen raportointikattavuus on kasvanut vuosittain. ERE-ohjelman GRESB-raportin toimittaneiden rahastojen määrä nousi vuonna 2023 kahdeksaan rahastoon (viisi rahastoa vuonna 2022).

YMPÄRISTÖSERTIFIKAATTIEN MÄÄRÄ KASVOI

Ympäristösertifiointi on vertailukelpoinen, globaali ja kolmannen osapuolen todentama osoitus kiinteistön vastuullisuudesta. Sertifiointijärjestelmät ovat myös Mandatumille tärkeä tapa tarkastella hallinnoimiensa kiinteistöjen vastuullisuutta laajasti sekä todentaa kiinteistön vastuullisuus niin vuokralaisille kuin esimerkiksi kiinteistökauppojen yhteydessä.

Globaalisti tunnistetuimpia sertifiointijärjestelmiä ovat LEED- ja BREEAM-luokitusjärjestelmät, joita täydentävät kansalliset sertifikaatit, kuten Miljöbyggnad Ruotsissa ja DGNB Saksassa. Mandatum on sertifioinut kohteitaan BREEAM In Use -sertifioinneilla. BREEAM In Use -sertifiointiprosessin kahdessa vaiheessa arvioidaan muun muassa kiinteistön energia- ja vesitehokkuutta, tilojen turvallisuutta ja terveellisyttä, riskeihin varautumisen tasoa sekä huoltokäytäntöjen vastuullisuutta sekä johtamiskäytäntöjä.

Sertifiointien lisääminen on ollut keskeinen tavoite ja teema Mandatumin kiinteistövarainhoidossa vuonna 2023. Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II:lle haettiin ja saatiin BREEAM Very Good -sertifiointi kahdeksaan aiemmin sertifioimattomaan kiinteistöön.

Mandatumin sijoituskiinteistöissä tehtiin kaksi uutta BREEAM Very Good -tason sertifiointia vuonna 2023. Näiden sertifiointien jälkeen rahaston sertifiointiaste hallinnoitavasta varallisuudesta on 57 prosenttia ja Mandatumin sijoituskiinteistöjen 38 prosenttia (tilanne 31.12.2023). Vuonna 2024 käynnistetään uusia toimitilojen, ja mahdollisesti myös asuin-kiinteistöjen, sertifiointiprosesseja. Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II -rahasto tavoittelee 60 prosentin sertifiointiastetta suhteutettuna varallisuuteen vuoden 2025 loppuun mennessä. Vastaavasti Mandatumin sijoituskiinteistöt aikoo sertifioida neljä aiemmin sertifioimatonta kohdetta 2024 aikana saavuttaen yli 50 prosentin sertifiointiasteen.

Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II ja Mandatumin sijoituskiinteistöt osallistuvat GRESB-arviointiin vuosittain. Lisäksi MAMin hallinnoima Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kalevan kiinteistövarallisuus osallistuu 2024 GRESB-arviointiin ensimmäistä kertaa. Raportointivuoden aikana Mandatum on keskittynyt muun muassa vastuullisuuden johtamiseen, datan kattavuuden parantamiseen, uusiutuvan energian lisäämiseen ja sertifiointiasteen nostamiseen. Tavoitteena on ylläpitää neljän tähden tulosta.

OTA YHTEYTTÄ

Sari Rajakangas

Head of Responsible Investments
sari.rajakangas(a)mandatumam.com
+358 50 538 9757

Taneli Törmänen

Head of Asset Management Clients Finland
taneli.tormanen(a)mandatumam.com
+358 50 422 0092

VASTUUVARAUMA

Tämä vastuullisen sijoittamisen katsaus on Mandatum-konsernin tuottamaa markkinointimateriaalia. Tässä raportissa käsitellään konsernin toimintaan ja rahoitustuotteisiin liittyviä kestävyysseikkoja yleisellä tasolla. Mandatum AM AIFM Oy:n hoitamien rahastojen osalta kestävyyttä koskevat tiedonannot ovat saatavilla yhtiön verkkosivuilla alla mainitussa osoitteessa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön hallinnoimien sijoituskorien tuotekohdattaiset tiedonannot ovat saatavilla osoitteessa www.mandatum.fi/sijoituskohteet.

Tämä markkinointimateriaali liittyy erikseen mainituin osin suomalaisen erikoissijoitusrahastoon Mandatum AM Suomi Kiinteistöt II, joka sijoittaa kiinteistöihin ja vain ammattimaisille sijoittajille suunnattuun Mandatum Growth Equity II Ky -rahastoon ("GE II"), joka sijoittaa Pohjoismaisiin kasvuyhtiöihin. Molemmat rahastot noudattavat kestävä rahoituksen tiedonantoasetuksen (SFDR) artiklan 8 mukaisia tiedonantovelvoitteita. Rahastojen salkunhoitajana toimii Mandatum Asset Management Oy (MAM) ja rahastoja hallinnoi Mandatum AM AIFM Oy (osoite: Bulevardi 56, P.O Box 1221, FI 00101 Helsinki, Finland). Ennen minkään sijoituspäätösten tekemistä, sijoittajien on tutustuttava rahastojen virallisiin asiakirjoihin. Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II:ta koskevat asiakirjat ja tiivistelmä sijoittajan oikeuksista englanniksi (sisältäen oikeudenkäyntimenettelyihin liittyvät kollektiiv-

viset toimet kansallisella ja Euroopan tasolla) ovat saatavilla veloitusetta osoitteessa www.mandatumam.com/mandatum-am-aifm. Erikoissijoitusrahasto Suomi Kiinteistöt II:ta markkinoidaan seuraavissa maissa: Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Alankomaat, Ranska ja Espanja. GE II -rahaston markkinointi on tarkoitettu yksinomaan ammattimaisille sijoittajille niissä EU/EEA valtioissa, joissa rahasto on rekisteröity myyntiin. GE II -rahaston viralliset asiakirjat ovat pyynnöstä saatavilla MAM:ista. Hallinnointiyhtiö voi päättää rahastojen markkinointia koskevien sopimusten irtisanomisesta.

Mandatum Global Investment Fund SCSp SICAV-RAIF – UI-Mandatum AM Senior Secured Loan Fund -rahasto on tarkoitettu vain ammattimaisille sijoittajille. MAM toimii rahaston salkunhoitajana. Rahastoa hallinnoi Univeral Investment Luxembourg S.A. Rahasto on SFDR:n artikla 9 mukainen rahoitus-tuote. Löydät lisätietoa rahaston kestävä kehityksen näkökohdista osoitteesta www.universal-investment.com/-/media/Project/Universal-Investment-Reference-Page/Universal-Investment/Fondsmittelungen/Mandatum_Global_Investment_Fund_SCSp_SICAV-RAIF_UI-Mandatum_AM_Senior_Secured_Loan_Fund_Web-Dokument.pdf.

Tämä markkinointimateriaali koskee luxemburgilaista Mandatum SICAV-UCITS rahastoa

ja sen alarahastoja ("Rahasto"). Rahastoa hallinnoi Mandatum Fund Management S.A. (osoite: 53 Boulevard Royal, Luxemburg L-2449, Luxemburg) ja sen salkunhoitajana toimii Mandatum Asset Management Oy. Tämä materiaali on tarkoitettu yksinomaan sijoittajille niissä EU/EEA valtioissa, joissa Rahasto on rekisteröity myyntiin, eikä ole tarkoitettu Yhdysvalloissa asuville tai verovelvollisille (US person). Löydät lisätietoa Rahaston kestävä kehityksen näkökohdista osoitteesta www.mandatumam.com/fi/sijoittaminen-kanssamme/ucits > valitsemalla oikea rahasto.

European Real Estate (ERE) -ohjelma ja Private Debt (PD) -ohjelma koostuvat sijoituskoreista, jotka ovat liitettävissä sijoitussidonnaisten vakuutusten sijoituskohteiksi. Sijoitussidonnaisten vakuutusten arvonkehitys perustuu vakuutuksenottajan valitsemien sijoituskohteiden arvonkehitykseen. Sijoitussidonnaiset vakuutukset myöntää ja sijoituskorit omistaa Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö (Mandatum Life). MAM toimii salkunhoitajana sekä Mandatum Lifen asiamiehenä vakuutusyhtiön puolesta ja lukuun. Mandatum Life tai sen asiamiehet eivät vastaa sijoituskohteiden arvonkehityksestä eivätkä vakuutukseen liitettyjen sijoituskohteiden valinnasta.

Esityksessä käytetyt tiedot on annettu tiivistetyssä muodossa, eivätkä ne anna täydellistä kuvaa esityksen kohteena olevista

asioista tai niihin liittyvistä riskeistä. Esitetyt tiedot perustuvat esityksen tekohelellä käytössä olleisiin tietoihin sekä Mandatum sen hetkisiin näkemyksiin ja arvioihin. Mandatum voi muuttaa näkemyksiään tai arvioitaan ilman erillistä ilmoitusta. Asiakkaan tulee huolellisesti perehtyä vakuutuksen ja sijoituskohteiden ehtoihin ja esitteisiin ennen vakuutuksen ottamista, vakuutukseen tehtäviä muutoksia tai sijoituskohteiden valitsemista tai muuttamista.

Lainsäädäntöä koskevat tiedot perustuvat Mandatum käsitykseen esityksen tekohelellä voimassa olevasta lainsäädännöstä ja verotuskäytännöstä. Mandatum tai sen asiamiehet eivät vastaa lainsäädännön muutosten vaikutuksista esityksen tietoihin. Tätä markkinointimateriaalia ei ole tarkoitettu sijoitus-, oikeudelliseksi, kirjanpito- tai veroneuvonnaksi. Sijoituksia ja allokaatioita koskevia yhteenve-toja, jotka saattavat muuttua, ei tule käsittää kehoitukseksi ostaa tai myydä niissä mainittuja arvopapereita. Kaikki mielipiteet ja ennusteet ovat mainittua päivämäärää koskevia, saattavat muuttua ilman erillistä ilmoitusta ja saattavat sisältää epätarkkuuksia. Esitettyjä tietoja ei tule missään tapauksessa käsitellä sijoituskehoituksena tai tarjouksena.

Lähde (ellei toisin ole ilmoitettu):
Mandatum-konserni

Mandatum Oyj

Rekisteröity kotipaikka ja osoite
Bulevardi 56, 00120 Helsinki, Suomi
Y-tunnus 3355142-3

www.mandatum.fi

The Morningstar entities do not guarantee the accuracy and/or the completeness of the Morningstar European leveraged loan index or any data included therein and Morningstar entities shall have no liability for any errors, omissions or interruptions therein. Source Ice Data indices, llc ("Ice Data"), is used with permission. Ice® is a registered trademark of Ice Data or its affiliates, and Bofa® is a registered trademark of Bank of America Corporation licensed by Bank of America Corporation and its affiliates ("BofA") and may not be used without BofA's prior written approval. Ice Data, its affiliates and their respective third party suppliers disclaim any and all warranties and representations, express and/or implied, including any warranties of merchantability or fitness for a particular purpose or use, including the indices, index data and any data included in, related to, or derived therefrom. Neither v.6 071320 Ice Data, its affiliates nor their respective third party suppliers shall be subject to any damages or liability with respect to the adequacy, accuracy, timeliness or completeness of the indices or the index data or any component thereof, and the indices and index data and all components thereof are provided on an "as is" basis and your use is at your own risk. Ice Data, its affiliates and their respective third party suppliers do not sponsor, endorse, or recommend Mandatum, or any of its products or services.